

309099 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 5. } ఐదవ వర్షము 1918 సం. ఆగస్టు 2 వ తేది శుక్రవారము } సం. 105
సంపుటము. 5 } కాళియశామి సంవత్సర ఆషాఢ మాస బహుళ దశమి గం. } సంచిక ౧౦౫

ఇండియాగవర్నమెంటుయొక్క వైనాన్య డిపార్టుమెంటు.

సం. 1250 - ఎఫ్. ప్రకటన సిమా, 1918 సం. మే 11 వ తేది.

ఇండియాదేశపు రెండవ యుద్ధబుణము

రొక్కరూపముగా వచ్చిన యావత్తు మొత్తమును, ఇండియా దేశము ఇచ్చే పది కోట్ల పానుల (సవరనల) మొత్తము క్రింద, (తద్భాగముగా) యుద్ధమును సాగించుటకుగాను హిజ్ వ. డెప్టీవారి దొరతనమున కియ్యబడును.

వచ్చుబడి పన్ను లేని 1921 వ సం. నూటికి 5½ వడ్డీ యుద్ధపత్రములు
నూటికి రూ. 100 చొప్పున 1921 వ సం. సెప్టెంబరు 15-వ తేదికి తిరిగి చెల్లించబడునది
వచ్చుబడి పన్ను లేని 1923 వ సం. నూటికి 5½ వడ్డీ యుద్ధపత్రములు
నూటికి రూ. 100 చొప్పున 1923 వ సం. సెప్టెంబరు 15-వ తేదికి తిరిగి చెల్లించబడునది
వచ్చుబడి పన్ను లేని 1925 వ సం. నూటికి 5½ వడ్డీ యుద్ధపత్రములు
నూటికి రూ. 100 చొప్పున 1925 వ సం. సెప్టెంబరు 15-వ తేదికి తిరిగి చెల్లించబడునది
వచ్చుబడి పన్ను లేని 1928 వ సం. నూటికి 5½ వడ్డీ యుద్ధపత్రములు
నూటికి రూ. 100 చొప్పున 1928 వ సం. సెప్టెంబరు 15-వ తేదికి తిరిగి చెల్లించబడునది

ఇవన్నీ,

వచ్చుబడి పన్ను లేకుండ

పోస్టాఫీసు 5 సంవత్సరముల రొక్కపు సర్టిఫికెట్లున్నూ

జారీచేయడము.

అవలకున్న పడ్డికిన్ని ఇండియా గవర్నమెంటువారి రివిన్యూలున్నూ ఇవన్నీ హామీగా ఉండును.

1921 వ, 1923 వ, 1925 వ 1928 వ సం. పు యుద్ధ పత్రములు

జారీ వెల:—దరఖాస్తు చేసికోవడం ప్రతి రూ. 100 క రూ. 100.

బడ్డి:—సంవత్సరమునకు నూటికి రెండు చొప్పున ఆరేసి కలం కొనసారి మార్చి 15 వ తారీఖునకు సెప్టెంబరు 15 వ తారీఖునకు చెల్లించబడును.

కొనిన తారీఖునుండి 1918 వ సం. సెప్టెంబరు 14 వ తారీఖువరకు వడ్డీ, పత్రములు కొనిన కాలముందు ముందుగా చెల్లించబడును.

1918 వ సం. సెప్టెంబరు 14 వ తారీఖుకు తరువాత పోస్టాఫీసు ద్వారా కొనుగడు పత్రములమీద, కొనిన తారీఖు నుండి 1919 వ సం. మార్చి 14 వ తారీఖు వరకు వడ్డీ, కొనిన కాలముందు ముందుగా చెల్లించబడును.

విశేష మైన హక్కులు:—ఇవి మీదట ఇండియా గవర్నమెంటువారు జారీచేయు ఏదేని డిప్యూకేషన్ బుణమునకు రద్దులేదు ఎంత ఏర్పాటుపడియున్న పట్టికిని, సదకు బుణమునకు, వైకుంఠ కట్ట, కట్టం కొలుకు రొక్కమునో సమానముగా 1921 వ, 1923 వ, 1925 వ, 1928 వ సం. యుద్ధపత్రములు, వాటి చెల్లుబడి కాలములో పూర్వ విజనకు అంగీకరింపబడును.

1921 వ, 1923 వ, 1925 వ, 1928 వ సం. యుద్ధపత్రములమీద వడ్డీకి వచ్చుబడి పన్ను లేదు. కాని అది, యితర వచ్చుబడిమీద ఆపన్న కట్టకలసిన రేటును నిర్ణయించడము లో గలయింపబడును, మతీయు నానికి అధికపన్ను (నూపర్ టాక్సు) కట్టదగియుండును.

సమాఖ్యరీటిలు ఏర్పాటుగానుండునది:—యుద్ధపత్రములు (ఎ) ఇన్స్క్రిబ్టు (రెజిస్టరైన్) ప్లాకు సర్టిఫికేట్ల రూపముగానో (బి) ప్రామిసరీ నోట్లరూపముగానో జారీచేయబడును. తదనంతరము ఇష్టమైనయెడల, ఇవి యిచ్చి వీనికి బదులు, తేరకు (హాబు) పెట్టుకొనికె చెల్లుబడిగల) పత్రములు ఉన్న పురు అవత్రులును, కన్యలేకుండ పుచ్చుకోవచ్చును.

యుద్ధపత్రములు కొనుగడకు ఫలానిరూపముగా జారీ చేయబడవలయునని ప్రత్యేకముగా ఉదాహరించి యుండని యెడల, అవి, ఇన్స్క్రిబ్టు (రెజిస్టరైన్) ప్లాకు సర్టిఫికేట్లు రూపమున జారీచేయబడును.

ప్రామిసరీనోట్లు, కలకత్తా, కలకత్తా మొదలగు, వాఙ్మయమున కొద్దిలంబి వేరు చేసి నోట్లుగా జారీచేయబడును; అయితే అయిత్రావ్యా, బడి యిచ్చి వీనికి బదులుగా ఎట్టి సయగల నోట్లకు దరఖాస్తు పెట్టుకోవడమో జాబీని,

అప్పులేకుండ, పుచ్చుకోవచ్చును. కాలగిరి మొత్తమునకు లక్ష్మీ సేనానాథ స్థాన సర్టిఫికేట్లు జారీచేయబడును.

ప్రామిసరీ నోట్ల రూపముగా పత్రములను బ్యాంకులలోను గవర్నమెంటు ఆఫీసులలోను కొనుట

1. రూ. 100 గాని నూరుతో గుణించిన (పూర్తిగా నూర్లుగా నుండు) మొత్తములుగాని విలువ గల (ప్రామిసరీ నోట్ల రూపమున యుద్ధపత్రములు, చెల్లించవలసిన మొత్తము చెల్లించినవికంటె,

(ఎ) బెంగాలు, బొంబాయి, మదరాసు బ్యాంకుల యొక్క హెడ్ ఆఫీసులలోగాని యేదేని ఇండియా బ్యాంకింగ్ గాని విద్యుత్తముగా దరఖాస్తు పెట్టుకోవడము,

(బి) కలకత్తా కరెన్సీ కంట్రోలరు ఆఫీసువద్దగాని యే అకౌంటెంటు జెనరలుయొక్కయైన లేదా కంట్రోలరు యొక్కయైన ఆఫీసువద్దగాని యేదేని గవర్నమెంటు ప్రెజిడెన్సీగాని సబ్ ప్రెజిడెన్సీగాని దరఖాస్తు పెట్టుకోనినవికంటె

1918 వ సం. జూన్ 3 వ తారీఖునుండి 1918 వ సం. సెప్టెంబరు 14 వ తారీఖువరకు కొనవచ్చును.

దరఖాస్తులు నిర్దేశించబడిన సమూహప్రకారము ఉద్ధవచ్చును, లేదా, కాలగిరి పత్రముల మొత్తమును వివరమును, కొనుగడి యొక్క పూర్తిచేయను వై విలాసమును, వడ్డీ యే ప్రెజిడెన్సీ చెల్లించవలయునని తాను కోరునో అనియును స్పష్టముగా ఉదాహరించు వేతే యే సమూహ ప్రకారమైనను దరఖాస్తులు ఉండవచ్చును. నిర్దేశించబడిన సమూహ, మదరాసు అకౌంటెంటు జెనరలు ఆఫీసునుండి గాని యే గవర్నమెంటు ప్రెజిడెన్సీయైన గాని కబ్ ప్రెజిడెన్సీయైన గాని తెప్పించుకోవచ్చును.

గవర్నమెంటు ఆఫీసులవద్దకు బ్యాంకులవద్దకు ఇన్స్క్రిబ్టు ప్లాకు రూపముగా పత్రములు కొనడము.

2. ఇన్స్క్రిబ్టు ప్లాకు రూపముగా యుద్ధపత్రములు, రూ. 100 ల లేదా దానితో గుణించిన (పూర్తిగా నూర్లు) మొత్తముల విలువగలవి, 1918 వ సం. జూన్ 3 వ తారీఖునుండి 1918 వ సం. సెప్టెంబరు 14 వ తారీఖువరకును, చెల్లించవలసిన మొత్తము చెల్లించిన విధమున దరఖాస్తు పెట్టుకొనిన విధమున, ప్రామిసరీ కలకత్తా పట్టికు బుణము ఆఫీసునుండిగాని ఈ క్రింది ఆఫీసులలో దేనిద్వారాగాని, తీసికొనవచ్చును.

(ఎ) కలకత్తా కరెన్సీ కంట్రోలరు ఆఫీసు, లేదా యే అకౌంటెంటు జెనరలుయొక్క యైన కంట్రోలరు యొక్కయైన ఆఫీసు;

(బి) బెంగాలు, బొంబాయి లేదా మదరాసు బ్యాంకుల యొక్క హెడ్ ఆఫీసులు లేదా వాటియొక్క యేదేని ఇండియా బ్రాంచి;

(సి) ఏదేని గవర్నమెంటు ప్రెజిడెన్సీ లేదా సబ్ ప్రెజిడెన్సీ దరఖాస్తులు ప్రామిసరీ నోట్లవిషయములలో వలెనే ఆదేశ నిర్దేశించబడిన సమూహప్రకారము ఉండవచ్చును, లేదా, కాలగిరి పత్రముల మొత్తమును వివరమును, దరఖాస్తువారు యొక్క పూర్తిచేయను వై విలాసమును, వడ్డీ యే ప్రెజిడెన్సీ చెల్లించవలయునని తాను కోరునో అనియును స్పష్టముగా ఉదాహరించు వేతే యే సమూహ ప్రకారమైనను దరఖాస్తులు ఉండవచ్చును.

పోస్టాఫీసులవద్ద పత్రములు కొనుట.

3. ఇన్స్క్రిబ్టు ప్లాకు రూపముగా గాని ప్రామిసరీనోట్ల రూపముగా గాని యుద్ధపత్రములు రూ. 100 ల లేదా దానితో గుణించిన (పూర్తిగా నూర్లు) మొత్తపు విలువ

రాజకీయ సంస్కరణములు

ఆంధ్రనామముల యభిప్రాయములు.

వేమవరపు రామదాసు గారు, బి. ఏ. బి. ఎల్.

వకలగా నెనను, రూపు 10,000 ల మొత్తమునకు మించకుండు, చెల్లించవలసిన మొత్తము చెల్లించిపొయిన దరఖాస్తు పెట్టుకొనన మాటను, నేటివచ్చునట్టి పనియే ఏపాస్తాఫీను వద్దనెనను, 1918-వ సం. జూన్ 8 వ తేదినుండి 1918-వ సం. డిసెంబరు 21 వ తేది వరకు, కొనవచ్చును. దరఖాస్తులు నిర్దేశింపబడిన సమూహ ప్రకారము ఉండవలయును. రేచా, కావలసిన పత్రముల మొత్తమును పంపించును, దరఖాస్తు దారులయొక్క పూర్తిపేరును వైవిలాసమున, పట్టి యే (తెలిపి కద్ద చెల్లింపబడవలయునని తాను కోరుకో ఆదియును స్పష్టముగా ఉదాహరించు వేట యే సమూహ ప్రకార మైనను ఉండవచ్చును. నిర్దేశింపబడిన సమూహ యే పాస్తా ఫీను కద్దనెనను పుచ్చుకొనవచ్చును.

పాస్తాఫీను వ్యాపార కొనివచ్చునట్లు, పాస్తాఫీను తెలి గ్రాఫుల ఆకృతిలకు జరలుయొక్క పాస్తాఫీనులలో ఉంచ బడుటకు కొరబడి యెడల అట్లు చేయవచ్చును.

చెల్లించడము

4. (కావలసిన పత్రము మొత్తమును) రొక్కముగాగా ని చెక్కుములముగాగాని చెల్లించవచ్చును. బ్యాంకులలో ప్రతి ములను కొను సందర్భములలో, చెసిడెన్సి బ్యాంకు యొక్క పాస్ట్ అఫీసునకు కొనివచ్చును చెసిడెన్సి బ్యాంకు నెక్రిటరీ అందు ప్రజరుకు పేరుటకు, చెసిడెన్సి బ్యాంకుయొక్క ఒక బ్రాంచివద్ద కొనివచ్చును నడు బ్యాంకు ఏజెంటు పేరుటకు, చెక్కులు వ్రాయబడవలెను. ఒక గవర్న మెంటు అఫీసులో గాని ఒక పాస్తాఫీనులో గాని పత్రముల కొను సందర్భములలో చెక్కును దరఖాస్తు ఏయాఫీసులకు పెట్టుకొనవలెనో ఆయా పేరుట వ్రాయవలెను.

పాస్తాఫీను నేటివచ్చునట్టిలో దరఖాస్తు దారునిపే రు జనయెయ్యు మొత్తములను తీయడము (విత్తుదాతయే డము) మూలముగా గూడ పాస్తాఫీనులలో (పత్రములకు వైక ము) చెల్లించవచ్చును.

చెసిడెన్సి బ్యాంకుల పాస్ట్ అఫీసులలో, ఇండియా (ట్రెజరీ బిల్లులకు) (యద్ద పత్రముల క్రయమునకు వైక ముగా) చెల్లించవచ్చును; బిల్లుయొక్క చెల్లుబడి కాలములో ఇంకను నిలిచియున్న భాగముమీద ఆ బిల్లులమీద ఉండే విలువలో సంవత్సరమునకు నూటికి 4 వంతున లెక్కకట్టి డిస్కంట్టు తగ్గించి ఆది రొక్కముగా అంగీకరింపబడును.

ప్రోక్రేజి

5. ప్రసిద్ధులైన బ్యాంకర్ల వ్యాపారానికి ప్రోక్రేజి వ్యాపారానికి యద్ద పత్రముల కొనుటకొనకై రొక్కముగానో చెక్కు మూలముగానో చెల్లింపబడిన యేజేరి మొత్తము కొను యములలో అట్టివారికి నూటికి రూ. 0.2-0 చొప్పున ప్రోక్రే జిని చెసిడెన్సి బ్యాంకులు చెల్లించవలయును.

ప్రసిద్ధులైన బ్యాంకర్ల యొక్కయు ప్రోక్రేజియొక్క యు స్థాంతు (యద్ద) వేయబడునుండి కలసి కంట్టాంతునకు గాని యే ఆకృతిలకు చెసిడెన్సి బ్యాంకులకు గాని కంట్టాంతులకు గాని యేజేరి గవర్న మెంటు (ట్రెజరీ కద్ద గాని సబ్ ట్రెజరీ కద్ద గాని దాఖలు చేయబడు యద్దపత్రముల కొరకై న దరఖాస్తుమీద అట్టి బ్యాంకర్లకును ప్రోక్రేజికును నూటికి రూ. 0.2-0 చొప్పున ప్రోక్రేజి యాయవలెను.

ప్రసిద్ధులైన బ్యాంకర్ల వ్యాపారానికి ప్రోక్రేజి వ్యాపారానికి యద్దపత్రముల కొనుటకొనకై ఇండియా (ట్రెజరీ బిల్లు) కూడ చెల్లింపబడు ఏజేరి మొత్తముమీద చెసిడెన్సి బ్యాంకులకు నూటికి రూ. 0.1-0 చొప్పున ప్రోక్రేజి అట్టి బ్యాంకర్లకుగాని ప్రోక్రేజికుగాని చెల్లింపబడును.

పాస్తాఫీను 5 సంవత్సరముల రొక్కపు సర్టిఫికేట్లు (నచ్చుబడి కన్న మినహాయింపుబడినవి.)

రూ. 10, రూ. 20, రూ. 50, రూ. 100, రూ. 500, కొనకై నది.

జాతీయమైన 5 సంవత్సరములకు తరువాత చెల్లించ బడవలసినవి.

జాతీయమైన రూ. 7-12, రూ. 15-8, రూ. 38-12, రూ. 77-8, రూ. 887-8.

6. పాస్తాఫీను 5 సంవత్సరముల రొక్కపు సర్టిఫికేట్లు నేటివచ్చు బ్యాంకు వారిపేరి యేపాస్తాఫీనులలో నెనను ఎప్పుడై నను కొనవచ్చును. ఏ ఒక మనిషియెనను రూ. 10,000 లు కద్ద మొత్తమునకు మించి ఉంచుకొని యుండరాదు.

ఆ రి సంవత్సరముల కాలములో ఎప్పుడైనా జాతీయము పాస్తాఫీనుకద్ద ఈ సర్టిఫికేట్లు, వాటికి మొదట చెల్లిం చియచ్చు. మొత్తమునకు ఏసందర్భములలో గాని తక్కువ గా తుండు చేట్టుప్రకారము రొక్కముగా మార్చుకొనవచ్చును. ఈ విషయమును ఇతర విషయములను ఏ పాస్తాఫీను కద్దనెనను తెలిసికో వచ్చును.

ఎల్. డేవిడ్సన్,

(1181) ఆఫీసు ఏపు సెక్రటరీ.

మొత్తము - మాంటెగ్యు సంస్కరణ ప్రకారము గురించి యెనెట లనే యభిప్రాయముల నిచ్చి యున్నాడు. మన రాజధానియందు ప్రముఖులచే ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగ నీయబడిన యభిప్రాయములు గాక రెండు "మాన్ థెస్" ప్రయత్నంబడినవి. అందు మొదటిది యీ సంస్కరణ ప్రకారం ప్రచురపరచబడిన వెంటనే జూలై 9 తేదీన వార్తాపత్రిక లందు ప్రకటింపబడినది. అందు నేను వేదవానిచేసి యుద్దించి. అప్పటికి నేను మొత్తము - మాంటెగ్యు గారలచే ప్రయత్నంబడిన రిపోర్టును చదివియుండలేదు. వార్తాపత్రికలందు జూలై 8-వ తేదీన ప్రచురపరచబడిన సంస్కరణముల సంగ్రహ వివరి మును చదివినంతనే ఆ సంస్కరణ విధానమందు స్వరాజ్య వీరములు తేకుండుటయేగాక, పారశక్తియమున దైనను ప్రజా స్వాతింత్రి విజృంభణమునకు బెత్తిపెట్టిన గానరానం యని నిధానము ఆధారముగ అంగీకరించి సంస్కరణ మను స్వయం తేలుటకు ప్రయత్నించుట వెర్రియని నాకు తోచినది. అందుచేత నేను జూలై 9 తేదీన సేలము విజయరాఘవాచారి యొక్క మొదలగువారి సంతకములతో ప్రయత్నంబడిన లేఖలో దస్సుట చేసినాను. అటు తరువాత రిపోర్టును సావకాశముగా చదివితని. చదివినకొలదిని నా మొదటి అభిప్రాయము మరింత బలపడినది. అట్లు బలపడుటకు గల కారణముల నన్నిటిని యొక చిన్న వ్యాసములో విమర్శింపబడుట వలనందది. అయినను కొన్ని కారణములను సంగ్రహముగ చెప్పెదను:

మనము కోరినప్రకారము వాంగ్మరణ-లీగు సంస్కరణల నీ యొక పాత్ర ట కు తి మ కు గ ల ముఖ్యకారణము నీ సంస్కరణ నిర్మాతలు తమరిపోర్టుయొక్క 178 పేర లో నుదహరించి యున్నారు. అది యేయగా నిజమైన ప్రతి నిధుల నెన్నుకొను సామర్థ్యము గల ప్రజా సంఘములు దేశమందు లేనవియు, అందుచే ప్రజాప్రతినిధులని విలువబడు వారితో నిండిన కాపన సభలు నిజమైన ప్రజాభిప్రాయమును తెలియజేయువానియను వారి అభిప్రాయము! నిజమైన ప్రా తినిధ్యప్రతిస్థాపనల కనుకూలమును సందర్భములు కాక్రమ మన సమకూరదగియున్నను ప్రస్తుతించింది యీజేరిమున తేక పోవుటచే వాంగ్మరణ-లీగు స్పీయును అవలంబించి రాజ్య భారమును ప్రజాప్రతినిధులం దుంచుటకు వీలు లేదన చెప్పి యున్నారు. మనకు ప్రతినిధుల నెన్నుకొను కత్తిలేనియు మన మెన్నుకొను ప్రతినిధులు దేశప్రజల యభిప్రాయములను వక్షికింప లేరనియు యాసిపోర్టు వ్రాసినవారి సిద్ధాంతమును మన మంగీకరించినవో మన కిక వాదమున కనుకాశములేను. ఈ అభిప్రాయమే రిపోర్టులో ననేకచోట్ల సందర్భము దొరికి నప్పుడెల్లము స్పష్టపరచి యున్నారు. 186 మొదలు 140 పేరా లలోని విషయమును గమనింపు. రినిన్యూంతులు చెల్లించు వారు రైతులగుటచే వారే దేశ కృతహారములందు మిక్కిలి బాధ్యత వహించ విలసింపవారి యున్నారు. అయినప్పటికిని వారికి బద్ధరానందును, అసహాయులగుట కలనను, రాజకీయ కృతహారముగాని, అట్టి కృతహారమునందు జోక్యము కలుగ చేకొను అభిలాషగాని వారికి లేవు. విద్యాధికులు రైతుల సంపదలకు కనిపెట్టి వారిని కాపాడుటకు సమర్థులుగాను. అందుచే రైతులు వారి సర్వకార్యముల యందును సర్వకా గార్న మెంటు వారినే సమగ్ర గవర్న మెంటువారి మీదనే ఆధారపడియున్నారు. అందుచే వారిని రక్షించునట్టియు వారిమంచికి కావలసిన పరిహారా విధానమును నిర్వహించు నట్టియు భారమంతయు అధికారవర్గమువారు వహించవలసి యున్నది. ఇది సంస్కరణ నిర్మాతల యభిప్రాయము. వారు తమ రిపోర్టుయొక్క 155-వ పేరాలో మరికొన్ని అద్భుతమైన విషయములను వ్రాసియున్నారు. వానిని సంగ్రహముగ తెలిపెదను. "రైతుకు రాజ్యాంగవిధానమును నేర్పువని త్వర లో కాదగినది కాదు. మిక్కిలి దుష్కరమైన ప్రయత్నము కల్ల నెఱవేరదగియున్నది. రైతు రాజకీయనిధ్య భ్రష్టముగా నేర్చుకొనునరకును తిలకంపై బలవంతులను తెలివలవారును అగు ఇతరుల చొప్పుమునకు లోబరచు అనేక యుపద్రవము లకు పాల్పడుచున్నాడు. రైతు తన లాభనష్టములను తాను గుర్తెగి తన కృతహారములను తాను నిర్వహించుకొన గల దని స్పష్టపరచుటకు తేక కాపన సభలలో రైతుల యభి

ప్రాయములు. ప్రా బ ల్య ము నెం ది ఆ స భ లు రై తు ల యొ గ తే మ ము లు విచారింప గలుగు వరకును రైతులను సంరక్షించు భారము, అధికారము మన యందే అనగా బ్రిటిషు అధికారవర్గముందే యుండుకొనవల యును." రాజకీయ కృతహారములను రైతునకు తేనే చేదనుట లో వాస్తవ మంతగాలేదు. అభిప్రాయము. వాస్తవమున్న దని అను కొందము. ఇట్టి భారమును నిర్వహింప రైతుకు నేర్పు వారెవరు? నేర్పుకొనుట కంతకాలము పట్టును. ఆ విద్యా భ్యాసము పూర్తికావలెను. అట్లు పూర్తియగుట కన్ని కరా బ్దుములు పట్టును? రైతు తన మంచిచెడ్డలను గుర్తెలుగునర తును అధికారివర్గముచే పోషింపబడనలెను. అధికారవర్గము వారి ఆదరణకొంద పరిగిని నూటయేబది సంవత్సరముల కాల ములో తన తేమలాభములు తెలిపికోలేని రైతు యొక ముం దెంతకాలము అధికారవర్గముచే బోధింపబడి నేర్చుకొనలెను? ఈ విషయములు రిపోర్టులో గానరావు రైతుల రాజకీయ విద్యతో సరిపోలేదు. ఇట్లే నిన్ను బాతులునూడ అభివృద్ధిపొంది తమ స్వలాభములు గుర్తెగి తమ కనుకూలరగు ప్రతినిధు లను తా మెన్నుకొను కత్తి సంపాదించి కొనవరకు నిన్ను బాతులను రక్షించు అధికారములు రాజ్యాంగ విధానమందు తమ వాస్తవములుగ నుండవలయునని మొత్తము మాంటెగ్యు గారలు 155 పేరాలో వ్రాసియున్నారు.

ఇక 156 పేరాలో బ్రిటిష్ అధికారవర్గము వారి పాత్రలను కా పా టు ను గురించి వ్రాయ బ డి యు న్ను ది. బ్రి టి షు అ ధి కార టు ను నా మ గ్గు నా స్వాతింత్రియము అధికారములు చెడిపోవంద కాపాడుట కలయునట. పరిహారములను వారి సహాయము, అనుభవము మనకు మిక్కిలి యుపయుక్తము లని మనము అంగీకరించ వచ్చును. అయితే వారియొక్క యుపయోగము యీ 156 పేరాలో వివరించుటలో ముఖ్యమైన చరియొక విషయము కూడ వ్రాయబడియున్నది. రైతులు మొదలగు దేశప్రజలను స్వరాజ్య పద్ధతులందు ఆరివేసనట్లు చేయబడు కావలసిన నేర్పు అధికారవర్గమువారికి మాత్రమే గలదట. ప్రజలకు విచిత్ర ముగా కనువకు నూతన స్వరాజ్యపద్ధతియొక్క సిద్ధాంతము లను బోధించుటయందు అధికారివర్గమువారి సహాయము మిక్కిలిగ కావలసి యుండునట. 154 పేరాలో కొందువు లకును మహమ్మదీయులకును గల మత స్పర్శలవలన గలుగు నుపద్రవములను నివారించుటకు తగిన అధికారమంతయు గవర్న మెంటువారియం దుంచుకొనబయొక్క యావశ్యకత చెప్పబడియున్నది. 157 పేరాలో నేటివచ్చేట్లు, అనగా హైదరాబాదు మైసూరు మొదలగు సామంత సంస్థాపాదీ శుల వాక్కులను కాపాడుటకు తగిన అధికారములను తమ యం దుంచుకొనబయొక్క యావశ్యకతను, 158 పేరాలో అన్యదేశములతో గల సంబంధములను కాపాడుటకును హిందూదేశము అన్యదేశముల దండయాత్ర ల కు లో ను గాకుండ సంరక్షించుటకు అవసరములగు అన్ని అధికార ములను వైశ్యముయొక్కయు నావికాదళముయొక్కయు పోషణయు తమయందే యుండుకొనుటయొక్క అవశ్యకతను గురించియు సంస్కరణ నిర్మాతలు తమ స్పష్టమైన అభిప్రాయములను నిరూపించి యున్నారు.

దేశభక్తులను ప్రజానాయకులను యొకముందు దేశాభి వృద్ధికి చేయు ఆందోళనలో శ్రావ్యము పుట్టించు వారలను నూటలను యుపయోగించి ఆనందర ఆందోళన సూచక యీ రిపోర్టులో తామువ్రాసిన విధానమును ప్రజల గీతించి తద్వారా స్వరాజ్యలాభమును బొందునట్లు నాటికి బోధించవలయునని సంస్కరణ నిర్మాతలు మనలను ప్రబోధించుచున్నారు. అట్లు చేయుక యుపద్రవకరమగు ఆందోళనము సలపినవో దానిని అణచిపెసి దేశకాంతికి భంగము తేకుండునట్లు చేయబడు తగిన అధికారములు గవర్న మెంటు వారు తమయం దుంచుకొనుట యొక్క యావశ్యకత 150-వ పేరాలో తెలుపబడియున్నది. దీని అభిప్రాయము గూఢముగా నున్నది. ఈసంస్కరణ విధా నములలో నూచింపబడిన స్వరాజ్యపద్ధతి తప్ప మరెయొక విధ మైన స్వరాజ్యపద్ధతిని కోరుచు అందుకై ఆందోళనము చేయుటాడ తమ కనుకూత మనియు, అట్లుచేసినవారు శ్రావ్య పుటాడ తమ కనుకూత మనియు, అట్లుచేసినవారు శ్రావ్య

నామనకు పాత్రులగుచున్నారని వారి అభిప్రాయము కాదు గదా! మన మితివాదు లీ పేరాను అట్లు అర్థములేసికొని యుండుదురద! అట్లుండునని నేను తలంచనా. ఆక్రమ అందోళనము కూడదని మాత్రమే వారి అభిప్రాయ మై యుండునని అట్లుయిన అది అందరును అంగీకరించినవిషయమే; అభిప్రాయ భేదమేలేదు. ఈ సందర్భములో దానిని వెల్లడించుటకు కారణమేమియో?

ఈవిధముగా కొంచెము నూత్నవృద్ధితో బోధన పని శీలించినచో దానివలన నిజమైన బాధ్యతాయతనమును పరిపాలనాధికారముయొక్క ఆరంభదశలను గూడ మనకు చిరకాలమునకుగాని లభించుటకు వీలులేదనియు, అంతకుముందు మన మట్టి పాలనాధికారమునకు తగిన సామర్థ్యమును కిత్తును అధికారవర్గమువారినుండి క్రమశః గ్రహించుచుండవలయునని యును తేలుచున్నది.

ఇక సంస్కరణప్రచారకలో మనకు కలగజేయబడిన స్వల్ప అధికారములను మనము తిన్నగా నిర్వహించుకొనినచో వానిని తిరిగి తీసికొనుటకును, వానిని నిర్వహించుటలో అడుగడుగున అధికారవర్గమువారి అనుభూత్యముతో సంబంధించుచుండుటకును ఖండితమైన పద్ధతులు నేర్చుకో నిర్వహించుటయగును. రాష్ట్ర కాననసభలయందు గల ప్రాతినిధ్య బాహుళ్యతయొక్క లాభము గ్రామండు కమిటీల వల్లను సామాన్య కాననసభలయందు గల ప్రాతినిధ్య బాహుళ్యత కాన్సిలు ఆఫ్ స్టేటులవల్లను మరియు వైసు గాయుగారియొక్కయు, గొర్నరుగారియొక్కయు, సర్టిఫికేటు మొదలగు వివిధ కుకాధికారముల వలనను బాత్తుగా తీసివేయబడినవి. అట్టి అధికారములవల్ల కూడ తీసివేయబడుటకు వీలులేని అధికార లేక మెక్కడవైక మనకు లభించి యుండలేని దానిని మనము వారి అభిప్రాయములకు లోబడి చలాయించినచో లేనియెడల "నవగ్న ఆఫ్ యింటర్ వెన్యూ" అను సర్వాధికారము క్రింద తీసివేయబడుటకు మార్గము యీ విధానముయొక్క 240 పేరాలో యుదహరించ బడియున్నది.

ఇదంతయు చదివిన తరువాత యారిపోర్టు కలనగాని, యీసంస్కరణ విధానము కలనగాని మనకు కలిగినలాభము నాకంతగా కనపడలేదు. ఈ విధానములో మనకు తత్కాలమే స్వరాజ్యముయొచ్చుటకు వీలులేదనుచు మాషివ హేతువులలో కొంతైనాజను లేదని నాఅభిప్రాయము కాదు. మనము యీసం గతిని యోగియిండ్లయొ కాంగ్రెసు-లిగు స్క్రీములో పూర్ణమైన స్వరాజ్యపద్ధతిని కొరియిండ్లలేదు. దేశరక్షణకు కావలసియుండు మాఖ్యమైన అధికారములన్నియు బ్రిటిష్ గవర్నరు మెంటువారియందుండుటకు మనకు సంగీకరించి కొన్ని కొన్ని అధికారములను మాత్రమే కోరి యున్నాము. ఇట్టిస్థితిలో మనకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము నికర్తవ్యమే టికుండాపోర్టులో కారణములను విస్తారముగా వ్రాయుట అనవసరము. మరియు ఆ కారణములు నిజములైనచో మనకిప్పుడే గాక ఎరికొన్ని కేటాబులకు వరకును స్వరాజ్యపద్ధతి అంతకుండు దుర్లభమని తేలుచున్నది. మెయ్యువర్థు మా పేరుగారల చివరకు ప్రసాదించిన స్క్రీములో స్వతంత్రతకు మనము వైకి ప్రావీణుటగూడ అంగీకారములు కిచ్చింపబడియున్నవి. అధికారవర్గము వారి అనుగ్రహములేనిది యెవము వైకి ప్రాకలేదు. అందువలననే హిందూపత్రిక, సరాజ్యపద్ధతిగోపానముకు సోపానములగు నిచ్చినను కోరగా మనకు కీటాబులను నిచ్చినారని యొక్కి యుక్తముగ వ్రాసియున్నది. ఈ సంస్కరణ విధానము నిజమువలెగిన గుర్రమునకు బంగారపుజేసు కట్టిట్లున్నదని కపర్తేగారు నడిచియున్నారు. లోపలకుజ్జులేని బండని మరియొకరు వ్రాసియున్నారు. ఈ సంస్కరణ విధానమును మనమెట్లు కల్పించినను అది రెండు నిధానముల మీద నాధారపడియున్నది. మన అసామర్థ్యము, అవిశ్వసనీయత. కావున మన కర్తవ్యమేమి? ఈవిధానమును మనకుగీకరించ కలయునా? లేక నిరాకరించ కలయునా? లేక దీనియందు సవరణను జేయవలయునని మనము కోరవలయునా? ఈవిషయమై నా అభిప్రాయమును రేపు వెలి నెదను.

పకటన.

రాజమండ్రి నాళం సుబ్రహ్మణ్యం, మట్టే వారాహ నిమాత్రిగార్ల జాయంటు సిక్కుమిట్టు తాలూకు అర్డరు లో వుంటావున్న ఆచ్చులు, పన్నుల సహా మగములు, రంగులు వేసే పనిముట్లు యంతా మిట్టతో సంబంధించిన యితర ఫరీనిసర్ వగయిరా సామానులున్న ఈసంస్కరణము ఆగస్టు నెల 15,16,17 తారీఖులను సదరు మిట్ట వద్దకు తేలంవేయించబడును. కావలసినవారు పాటకుని పాటమొత్తమును వెంటనే చెల్లించవలెను. (1270)

నాళం సుబ్రహ్మణ్యం.

చెన్నరాష్ట్రీయ సంఘము

వారి క్రకటనము.

ఈసంఘమువారు మాంటాగ్యూ-మెయ్యువర్థు నివేదిక మున నీక్రిందిసవరణల జేయుటకును నూచించియుండిరి:-

- 1. భారత రాజ్యాంగసంగ్రహి సభకు కాంగ్రెసు వాంఛ నానుగుణముగ తొలగించబడవలెను. ఇది తొలగించ వీలులేక పోయినయెడల, అందు గగమునుండి భారతీయులు అందునట్లు దాని నిర్వాణమును మార్చవలయును.
- 2. ఇండియా సభయొక్కయు, ఇండియా కార్యాలయము యొక్కయు క్యయములను ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారే నిర్ధరింపవలెను.

భారత ప్రభుత్వము.

- (1) కార్యవిర్వాహక ప్రభుత్వమున కార్యవిర్వాహక సభ్యులను, వ్యక్తులను యింటికెడలెను.
- (2) కార్యవిర్వాహక సభలో నిక సెలక భారతీయ సభ్యుని నియమించుట అత్యుత్తి నొకపజాలదు. భారతీయులు సగము మంది యుండవలెను.
- (3) పై నిక, నాకాదశములు, విదేశ సంబంధములు, మరణవిషయములు, స్వదేశ సంస్థానాధీశుల తొడి సంబంధములు, జేక కాంతి విషయములు తిక్క నుంకము మున్నగు యితర విషయములపై సామాన్య కాననసభ కధికార ముండవలెను.
- (4) అధిక పుర్రముకు సామాన్య కానన సభి అనుమతించవలెను. ఎక్కువ క్యయమునకు కాననసభవారి అనుమతి అవసరము.
- (5) స్టేటు కవున్సులను నిర్బంధరాదు.

రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు.

- (1) అధికారములేని (పోర్టు పోలియో లేక) సభ్యులను నియమించ గడు.
  - (2) న్యాయ, పోలీసుకాఖలయందు తిప్ప యితర విషయములలో నెల్ల రాష్ట్రీయ కాననసభలకు సంపూర్ణాధికార ముండవలెను.
- ఈ విషయములపై కూడ కాననసభామైన అయిదు కత్తెరములకు కాననసభ కధికారము నొసంగవలెను.
- (3) లోపించబడిన విషయముల కగు క్యయము సంక్రమ పూర్వదినములలోని యొదనకత్తెరముల క్షణము క్యయమును బట్టి నిర్ణయించవలెను. ఇందలకు కాననసభవారి అనుమతిని కార్యవిర్వాహక వర్గమువారు పొందవలెను.

- (4) గ్రామంకమిటి అండరాను.

- (5) రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు సామాన్య ప్రభుత్వములకు ధర సహాయములేయ విషయమై నివేదికమున చేయబడు నూచన ఆన్యాయమును మున్ద. దీనిని మార్చవలెను.

సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము.

ప్రత్యేకసాంఘిక ప్రాతినిధ్యము నివేదికమున తిరపుకొనబడినది. ఇందుకు గల కారణములు సంఖ్యభిరముగలేవు. ఈ రాష్ట్రీయ వైసు సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము నొసంగుట అవసరము.

క్రిస్తికవున్సులు రోవ్వులయటకును, స్వతంత్రసంస్థానాధీశులు భారతజేక విషయములలో పాల్గొనుటకును యీ సభ వారి కిచ్చుచులేదు.

క్రకటన

సాలూరు జమిందారీనుండి జటాలముల చేరువారలకు శాశ్వతముగా మూడు యకరములు భూమిని (సాగుబడికి వీలు అయినది) యిచ్చెద నని యింకామూలముగా యీనన్నండికి తెలియజేయుచున్నాడను. జటాలములో చేరిన తేడిలగాయతు కి (మూడు) సంవత్సరముల వరకును ఎవ్విధమైన పన్నును యివ్వ నవసరములేదు. మూడు సంవత్సరములు అయిన పిదప జీరాయితీపద్ధతిగా భూమిని జటాలములో చేరినవారు గాని లేక వారి క్రతనిధులుగాని అనుభవించ నగును.

యల్. యక. సన్యాశిరాజు

1260 సాలూరు జమిందారు.

వృత్తాంతములు

యధ్యక్షులపత్రముల విక్రయము:- గతనెల 31-న తేదీ ఆఖరుకు రు 28,29,11,900 ల పత్రములు విక్రయింపబడినవి.

బర్మా-సంస్కరణములు:- సంస్కరణములను బర్మాకు వర్తింప చేయబడుట సముచితము గాదని రంగూను ప్రెస్సుపత్రిక వ్రాసినది.

రంగూనులో విషభ్యరము:- రంగూను చెరసాలలో 30 మందికిని పిచ్చివాండ్ర వైద్యశాలలో ఇతర కార్యాలయములలోను కొందరికిని జ్వరములు తిగిలినవి.

మగ్నస్త్రీమగారు:- వీరి కార్యగమము కలుగుచున్నది గాని వైద్యుల సలహాపై వీరు ర నెలలు నెలవుకొరిరి. వీరి స్థానమున గౌ. సర్ ఆలీ ఇమాముగారు పనిచూచెదరని బాంకి పూరునుండి తిరివార్త వచ్చినది.

సింధు ప్రత్యేకసమావేశము:- సంస్కరణములను చర్చించుటనుగూర్చి హైదరాబాదులో ఈనెల 9-11 తేదీలకు సభ జరుగును. ఈసభకొరకే క్రిమతి సరోజినీజీవిగారు ప్రయాణము నాపివేసిరి.

ప్రధాన ప్రకటనసంఘము:- సర్ స్టాన్లీగారు, కే. సి. రాయగార్లు కలకత్తాకు వెళ్లి అచటి స్థానిక ప్రకటన సంఘము వారితోను ఇతర భారతీయ పాశ్చాత్య ప్రముఖులతోను చర్చించి ఈనెల 1-న తేదీని బొంబాయికి వెళ్లిరి. వారు చెన్నపురికి గూడ వెళ్లి అటనుండి సిమ్లా కేగెదరు.

క్రింద తీర్మానమును ఖరీద పురపు ట్రాన్స్మిషివారు గతనెల 20 తేదీ సభయందు చేసిరి. గతనెల 5 తేదీని ఖాం గమ్ (మధ్యపరగజాల) లో స్వాతంత్ర్య సంఘసంస్కరణలకు రావుబహద్దర్ వామనరావు బల్వంతకొట్టాబుర్ గారు కీర్తి శేఖలయినందుకు తమ విచారమును తెలుపుచు జేయుచు నాయన యాత్యక్త కాశ్యతికాంతి నొసంగ భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నామనియు, నీ విషయము వారి బంధువర్గమునకు తెలుపుచు జేయవలసినదనియు, నీ సభవారు తీర్మానించిరి.

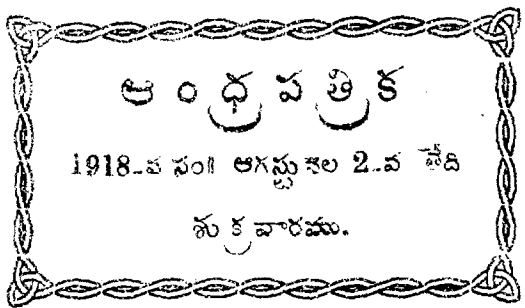
న్యాయుండియా ప్రకటనము:- కలకత్తా పాశ్చాత్య సంఘకార్యదర్శి ఇండియాదొరతనమువారి కిట్టువ్రాసెను: పాశ్చాత్య సంఘ స్థాయిసంఘమువారు తమ కీవవిషయమును విన్నవించు నక్కొరిరి. జూలై నెల 8-న తేదీని న్యాయుండియా పత్రిక యందు ఆనిబిసెంబుకగా లొక వ్యాసమును ప్రకటించుచు ఆమెయను మరియు పలువురు సంస్కరణముల చిత్తుము సాయిదాను చూచినట్లును వానిని గూర్చి చర్చించినట్లును వ్రాసెడి. ఈ వ్రాతయంతయును నిరాధారమని స్థాయిసంఘమువారు తలంచుచున్నారు. ఏలనని దొరతనమువారు తగిన వారితో నాలోచించుట సమంజసమైనను పాశ్చాత్య సంఘ ప్రాముఖ్యత దొరతనమువారికి బాగుగా తెలిసీయుండియు వారి యద్యోగులలో నెక్వరీకోడను ఆలోచించక స్వరాజ్యాందోళకులతో నిట్టి ముఖ్య విషయమును గూర్చి ఆలోచించిరటకు మారుకాల హత్యకరముగా నున్నది. ఇట్టి ముఖ్యరాజకీయ విషయములకు గూర్చి దొరతనమువారు నిన్నుక్షీకముగ నందరితోడను గూడ నాలోచింపవలె నని సంఘము వారు కోరుచున్నారు.

బర్మా శాశ్వతదళము:- 1917-న సంవత్సరము జూలై నెలలో ప్రాన్సుకు వెళ్లిన బర్మా శాశ్వతదళములోనివాడ కొందరు కాలపంపిటి పూర్తియగుటచే మరల నిష్క్రమ బొంబాయికి వచ్చిరి. వారిందరును చాల శాశ్వతముగ నున్నామముగ నున్నారు. ప్రాన్సులో చాల నమకులముగా నుండెనని నడిచిరి. క్రిందటి నెలలో వారిని లండనునగరమునకు పంపిరి. అప్పటికి వారు వెళ్లి ఒక సంవత్సరము పూర్తియైనది. అచట వారొకవారము గోహలుండి చూడదగిన స్థానములను కట్టడములను వి నో న ము ల ను చూచి ర చ్చి రి. అచట నుండి పారిసునగరమునకు వెళ్లి అచట మూడు దినము లానందముగ గడపిరి. వారు ఇండియాకు వచ్చుచు మార్గకు ధ్యమన 2, 3 ముఖ్య పట్టణములలో నివేదములను బాగుగా తెలికించిరి. వారు బొంబాయిలో మూడుదినము లుండిరి. గతనెల 31-న తేదీ రాత్రి రైలుమీద బర్మాకువెళ్లి వారిలో ఇద్దరు రిప్ప తిక్కినవారందరును బర్మాలో ప్రభుత్వోద్యోగులుగా నున్నారు.

ఆంధ్రవిద్యానిధి; విన్నవము.

ఆంధ్రులయందు విద్యావ్యాపనము తృప్తి కరముగ లేదు. ఇంజనీరింగు వైద్యకళాశాలలందు విద్యార్థులకు ప్రవేశము దొరుకుట దుర్లభము. ప్రవేశము దొరికినవారికి పోషణము దుర్లభము. ప్రస్తుతము ముగ్గురు విద్యార్థులు ప్రవేశమును బొంది పోషణకై అల్లాడుచున్నారు. విద్యాభిమానులు ఆంధ్రదేశాభిమానులు ప్రత్యేకము ఈ విద్యార్థులకు గాని ఆంధ్రవిద్యానిధికిగాని సహాయము చేయుటకు ప్రార్థితులు. దానములందెల్ల విద్యాదాన ముత్తమదానము. సొమ్ము నీక్రింది చిరునామాకు పంపవలయును.

ఆంధ్రవిద్యానిధి కార్యదర్శి,
1, కంటిశెట్టినిధి, మద్రాసు.

మాంటేగుగారి సంభాషణము

“భారతీయ ప్రజాపక్షము వృద్ధియైన కొలది బ్రిటీషు ప్రజాపక్షము కిఫలము చేయుటయును భరతఖండమునకును బ్రిటీషు ద్వీపములకును గల సంబంధము విస్తరించి బలపడి ప్రేమపాత్ర బద్ధమున కృష్ణతా భీనమున నుండుటయును రాజ్యాంగ సంస్కరణములకు ఫలము. ఆ ప్రజాపక్షమునకు భారతీయ ప్రజాపక్షమై యుండవలయును గాని ప్రత్యేక కళా ప్రజాపక్షము గాజనము.”

కేంబ్రిడ్జి లిబరలు క్లబ్బు సమక్షమున జూలై 29-వ తేదీన జేసిన ప్రసంగమును వై వాక్యము లతో మాంటేగుగారు ముగించిరి. మాంటేగు గారి సద్యాసములకు వై వాక్యములు నిదగ్గనములు. మాంటేగుగారిని ఒకవైపున నైడెస్టాము వర్గము ఒకవైపున భారతజాతీయులు నిండించుచున్నారు. నైడెస్టాము వర్గము మార్షింగుపోస్టు పత్రికయందు సంస్కరణములు బ్రిటీషు సామ్రాజ్య విప్లవమున కేర్పరచినవిని నిందించుచున్నది. ఇండ్లా-బ్రిటీషు సంఘమున కధ్యక్షుడైన నైడెస్టాము ప్రభువు తెలిపిన నిందావాక్యములు పత్రికాపాఠకులకు విదితములు. భారతజాతీయులు సంస్కరణములు సారవహీనములని నిందించుచున్నారు. ఉభయమున నంతృప్తి పరచుచు సంస్కరణ నావను దరి చేర్చుటకు మాంటేగుగారు పనిజేయుచున్నారు. ఆ ప్రయత్నములందు భారతీయులు ఉదార కక్షకు తెంచిన బ్రిటీషుప్రజలు సహాయము చేయవలయునని మాంటేగుగారు పేక్షించుచున్నటులు వారి ప్రసంగమువలన తెలియుచున్నది. నిరంకు శాధికార వర్గమున కుదారభావముల పొడగిట్టకు. సామ్రాజ్య వివాదమైనను వారికి గిట్టునుగాని పరాధీన జాతుల యధ్వరణము గిట్టకు. వెబ్బిగారు మెయిలుపత్రికయందు స్వరాజ్య ప్రదానమును నిరసించుటయును జర్మనుల విజయమునైనను సమర్థించుటయును మనకు తెలిసిన విషయము. నైడెస్టాము గుంపు భారతీయులను రాజద్రోహులనియును విప్లవకారులనియును బాల్చి వికుల

నియును నిందించుట యాచారమైనది. ఇట్టి నిందావాక్యములను సాంగ్గ-శూడియను పత్రికలు ప్రకటించుట నింద్యమైనను దండనార్హముగాదు. హైందవ పత్రికలు ప్రయసించిన నింద్యము గాక పోయినను జాతి ద్వేషముగ బరిగణించబడును. దండనార్హమగును. భారతీయులను నధికారవర్గాభిమానుల నిందలకును తిట్లకును ధిక్కారములకును. నలనాటు పడిరి. దెబ్బకుదెబ్బ తిట్లకుతిట్లు అనుభవించుచు భారతీయు లిపు డిపుడు వారి చాలక జాతీయందీ నేర్చుకొనుచున్నారు. ఆంగ్లో ఇండియనులు వారి దుండగములను మానక పోయినపుడు సామ్రాజ్య జేమమనకు భంగము గలుగునని వారు గ్రహించుట యచితము. సంస్కరణములను జర్పించునపుడు సంస్కరణముల లాభ నష్టములను జర్పించుట యుక్తముగాని సంస్కరణలను గాని భారతీయులను గాని నిందించుట ప్రయోజనకరముగాదు. భరతఖండమునందు శాధ్యతాయుత చాలనాంకురములను నాటుట న్యాయమా? న్యాయమైన మాంటేగు విధానము తగియున్నదా? తగని యెడల ఎట్టి విధానము తగియున్నది. భారతీయులు తగరని వాదించెడి వారిలో వాదనచేయుట కవకాశములేదు. సంస్కరణము లవసరము లను వారి విధానమును నిరసించునపుడు క్రొత్త విధానమును జూపవలసి యుండును. రెడూమాగ్గములు గాకను వాదమును తిట్లతో నింపుట బ్రిటీషు జాతికి కళంకమును గలిగించుచున్నది.

భారతీయులం దెవరును తక్షణమే స్వరాజ్యము నీయమని కోరినవారు లేరని మాంటేగుగారు గ్రహించుట యుక్తముగనున్నది. భారతీయులు భారత ప్రభుత్వము బ్రిటీషు రక్షణమునం దుండివలయునని కోరుచున్నారు. రాష్ట్రప్రభుత్వములందు మాత్రము స్వపరిపాలనము గావలయునని కోరుచున్నారు. భారతీయుల కోరికలు వివరీతముగావని సంస్కరణ విధానము తెలుపుచున్నది. రాష్ట్రపరిపాలనమునందు తెలిపిన మూడు విభాగములు క్లిష్టములనియును క్రయోజనకరములు గావనియును భారతీయులు వాదించుచున్నారు. కొందరు సూచించిన చిన్న రికల్లికులను నిర్మించుట నిరుపయోగమని వేరుగ జెప్ప వక్కరలేదు. మాంటేగు గారు రికల్లికులను నిరసించుటకు చూపిన కారణములే వారి రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనమునకును నన్వయించుచున్నవి. కమిటీలు విచారణసభలు భారతీయాశయములకు ప్రతికూలములు గాని అనుకూలములు గావు. మాంటేగుగారు రికల్లికులను నిరసించుటకు తెలిపిన కారణములే డయార్క్లివి నిరసించుటకును దోడ్పడుచున్నది. జర్మనులు జనవరియందు ప్రకటించిన ప్రకటనమునందు వారి దృష్టి హిందూ దేశముమీద గలదని తెలియుచున్నది. ఈ యుపద్రవమైనను నధికార వర్గాభిమానుల కిన్నులను దెరిచి వారికి జ్ఞానోదయము చేయవలసియున్నది. సువర్ణతెనైన భరతఖండమునకు శత్రువుల వలనగాని ఆంగ్లోహైందవుల వలన గాని భయములేదు. నైన్యాభివృద్ధికై భారతీయులు చూపుచున్న యుత్సాహము సంప్రదనియము. నింపత్సరాంతమునందు 5 లక్షల క్రొత్త నైనికులు దేశసంరక్షణమునకు సిద్ధముగా గలరని మాంటేగుగారు తెలిపిన భావము దేశాభిమానుల కానందమును గలుగజేయగలదు. గాంధీ చెప్పినటులు స్వరాజ్యప్రాప్తి మన బలములపై నాధారపడియున్నదని మనము గ్రహించి

దేశసంరక్షణ భారమునకు బూనుకొనవలయును. భారతీయులు బలసంపన్నులైనపుడ నైడెస్టాము గుంపు బెదరింపుల కవకాశములు గలుగవు. శాధ్యతాయుత చాలన స్థాపనావసరమును గురించి మాంటేగుగారు మిత్రమండలి తపథమును బ్రిటీషు ప్రజలకు జ్ఞానకముచేయుట యుక్తముగనున్నది. భరతఖండము బ్రిటీషు సామ్రాజ్యాంతర్యాగము. అమెరికా పరాధీన జాతులకును స్వయం సిద్ధారణ సిద్ధాంతము నన్వయింప జేయవలయునని కోరుచున్నది. కాని ఈ నియమము భరతఖండమున కన్వయించదనియును కూలూలకు ఘాటెంటూటులకును నన్వయించుననియును బ్రిటీషు అధికారవర్గాభిమానులు చెప్పిన లోకమంతయును పరిహసించుట సహజము. ఏకాదశి డిసెంబర్ నందరునుగాని నాకుగావని చెప్పినరీతిని నుండును. బ్రిటీషుప్రజలు స్వాతంత్ర్య ధర్మసంస్థాపనమునకై సకలమును భారపోయుచున్నారు. స్వాధీనము పరాధీనము స్వపరిపాలన స్థాపనధర్మమును బోధించుచున్నది. భరతఖండమునందు స్వపరిపాలనము స్థాపించిన దేశమునందు శాంతిస్థాపింపబడును. భారతీయులు సుఖశాంతిల ననుభవించుచు సామ్రాజ్యాంతర్యాగమునందు సమభాగమును గలిగి కష్టసుఖముల ననుభవించుచు సామ్రాజ్యజేమమునకు దోడ్పడగలరు. స్వీయస్థితిగతులను నిర్ణయించుకొనట కితర దేశములకు గల స్వాతంత్ర్యము భరతఖండమునకును గలదని బ్రిటీషుప్రజలు అధికారాభిమానులు గ్రహించుట వివేకము. ఆధర్మము తత్కాలమునకు మాటునడియున్నను భగవద్దత్తమైన పవిత్రమైన యుద్ధనిర్వహణ మనకు ఫలమైన స్వయంసిద్ధారణ ధర్మ యాపమన సహస్ర కాంతులతో వికసించి భారత జాతీయోద్ధరణమునకు సాధనము గాగలదు. ఆ పవిత్ర ధర్మమున కనుకూలముగ వికసించెడి భరతఖండము సామ్రాజ్యసంకట దశయందేలమెరికా సహాయమును నపేక్షింపకనే మనుజుబలమును సామగ్రి బలమును సంపదలబలమును సామ్రాజ్యమునకు నొడగూర్చు గలదు. అధికారవర్గాభిమానులు వారి యంతరంగములను పరిశుద్ధముచేసి మాంటేగుగారి సదుపదేశములను గ్రహించి భరతఖండమునందు వెంటనే స్వపరిపాలన సాధనిర్మాణమున కుత్సాహించి దైవదత్తమైన పవిత్రధర్మమును నిర్వహించెదగు గాత !

గవర్నరుల కగు వ్యయములు

ఈ వార్తము బొంబాయి కాపన నిర్మాణసభలో ఆదాయ కృత్య పత్రము చక్రకు వర్ణితము మూసీయులకు మశ్యూహనవాడు రాంజీగారు గవర్నరు గారి క్యంత బ్యాండు కయ సాటుకు 50,000 రూపాయలును, గవర్నరుగారి లోటలకు 25,000, రూపాయలును, అందు యూరోపియను లోటమాతీ తీసిమెక్రింద 4620 రూపాయలును, గవర్నరుగారి దేశసంచార మనకయ 44,000 రూపాయలును క్యయ ము గుచున్నదనియు, మిత కృత్యము, మిత కృత్యము అని మనము లోకమునకు బోధించుదినములలో ఈకృత్యములను తగ్గించుట కవకాశములేదు యుక్తము ప్రశ్నించి. మన దేశములో ప్రారంభపాఠ్యాదులు, గ్రామ సిబ్బందికి, వెట్టివాడ్రకు, తలారెవార్రకు ఒక్క-అర్థగాని, ఒక్కరూపాయగాని తీరిమును వృద్ధిచేయవలసినది యంతప్రాధింపినను

కొరతమునకు సామ్యులనుచున్నాడు. నదిగాను ప్రభుత్వమువారికి వి. సి. ఎస్. యాద్యోగిని జిల్లాలో కొన్ని యాద్యోగములను తప్పించుకొని గాతము కలదేమో విచారించుట సరిగదా ప్రశ్నకు పునరుద్ధరణము చేయవలెను. ఈ దినములలో సామ్యుల యంత్రుల కష్టముగా నున్నది. పెద్ద పెద్ద యాద్యోగములు సామ్యులకు కావలసినవి తీరమునకు బ్రతినిధులకు నున్నందున సామ్యులకు గాతములను సానా బాధలు పడుచున్నాయి. తనకు తీరముగానే వారి అందరినందరినూ దిగి వాగములలో అత్యంత మెరుపున లేదు. దానినకు సుబ్రహ్మణ్య ఆధ్వర్యమున గల తీరములలో జరిగినందున పెద్ద పెద్ద యాద్యోగములు తీరములలో గాతములలో తీరములను బట్టియును ఎవరికీ అవకాశములు గాక తుమ్మకొనుచున్నాడని గూడ నెంతో అసంతోషము జేసి యున్నాడని మన మెరిచి గొరులున్నాము. బొంబాయి గొర్రులు గారి బ్యాంకుకు సొలుకు 50,000, తోటలకు 25,000, స్వయం మగచున్న పద్మల కేకములను అందియే ఆధ్వర్యమున కల్పించుచున్నాడు.

రాంజీగా రీ వ్యవహారమున గతంలోని బాధలు శ్రీ విల్లింగ్డన్ ప్రభువు కఠినమైనవిగా ఉంచినట్లు. "నాతో ఈ కష్టములను గలిపి అంతరించుకొని మాత్రాదేరాదా పరిధిలో కేకములను శీల బాధలను పాలించు" అని బొంబాయి గొర్రులుగారి కొంత అగ్రహమును తెలియజేసింది. కాని ప్రవాహ రాంజీగారికి చెప్పిన సమాధానము తెలిసి సంతోషపడవలెను. బ్యాంకుకు సొలుకు 50,000 అగు చున్నను గడచిన రెండేండ్లకుంటేము ఈ కష్టమును బట్టి తీరి తప్పిన నై నకుల వసతిగృహములకల్గి వాయింప బడుచున్న దుటగాని, గతంలో గారి వాయిద్యమును తీయుచుగా వినబడు లేదట. దెబ్బలపడిన మైసూరు కీసాఖ్యములకు న్యాయ ముకాదాను శ్రీవారడగి. ఇది సరియైన జవాబుకాదు. నై నకలకు బ్యాంకు కాలనీస్ సొలుకు 50,000 క్షయమును బ్యాంకుతో అగ్రహములేను. ఇంతకుంటే చాకగా యితర బ్యాంకులు చాలా దొంగకలవు. గతంలో గారికి తీరముసొలుకు 1,20,000 రూ॥ లు. ఇదిగాక వారి భోజనాని కనకులకు క్షయముల న్నెంట్టి ప్రజలే భరించుచున్నాడు. తీరముతో సమానముగా బ్యాంకుకు, తోటలకు, రియలైటరులకు సామ్యుల కితితియిపాలయ వ్యయగు చుండుట కేవలము అసంగతము. యాద్యోగముల తోటమాలిని గతంలోను బుద్ధిగంగా నిల్వించిన ప్రభువు చాకమును మేయేగొనివారట. గతంలోను చాకముని తీరములను మేయతో చాలా యాద్యోగముల నాపకేయము చున్నాడు. ఈ మాలిని ఆ విధముగా తొలగించుటలో ఏ మేయయు నుండదు. జేతనంచారమును గతంలో గాతముల అయినను సంతోషచాయక మేగాని అటులకేయట మంచియేగాని కిల్లింగు వనప్రభువు ప్రశ్నించెను. గతంలో గారు జేతనంచారము నాథులకు నలసిందని యెక్కడనులేదు. వారింట్లో యిచ్చేయ 25,000 రూపాయల ప్రజలమున సమమునకు సగవయినను క్షయముల సామ్యులను ప్రజలనుచున్నాడు. ఇటుల సెలకులను పామ్యుతో ఏ గ్రామపాత్రలో పాత్రయల మొక్కయో, ఏ పెట్టి, ఏయే వానినాయొక్కయో అత్యంత తీరమును వ్యవహారమునని తీరములొకప్పుడు ఇట్టి కష్టముల సామ్యుల యంతరియాకళ్యేమో కిల్లింగ్డన్ ప్రభువు కళ్యేమికి తెలియకుండునా?

చెన్నపట్టణమున మరణములు

చెన్నపట్టణమున మరణముల సంఖ్య కృష్ణ జెండులు న్నందులకు సగరవాసు లెల్లయూ భయభ్రాంతు లగుచున్నారు. ఇందులకు నీటిలోపము గాని, పురిపాలక సంఘాద్యోగుల నిర్లక్ష్యభావము గాని కారణము గాదనియు, తన్మవుల భరణములముగ పెరుగుటచే నీడలు అసాగోగ్య పర్యాయముల గాని భుజింపవలసి వచ్చుటయే యిట్టి దుస్థితికి ప్రధాన కారణమనియు ఆగోగోగ్యుని నుడియించెను. ఈ విషయము చాలవరకు సత్యమే యని మా లక్షప్రాయము. పురిపాలక సంఘమువారు అహర పర్యాయములలోని స్పష్ట భరిలకు విక్రయించెదినయొక తీర్మానము నదిని గు గావించి యుండిరి. కాని యంతవర కది కార్యరూపము చాటుకుండుట విచారకరము. కావున త్వరలో వారే విషయముల తిని చర్చించుకొని, తీరపు దుస్థితిని బాధించు గాక యని విశ్వసించుచున్నాము.

స్వాతంత్ర్యము

భారత స్వాతంత్ర్య ప్రతిరోధకవాదులలో పేరొంది గాంచిన లామింగ్స్ ప్రభువు లండను నగరములోని ఎం. వై. క్లబ్బులో హిందూజేత స్వాతంత్ర్యమునకు ప్రతిపాదముగా నున్నారందు, యా వాక్యరన్నియలను వెల్లడించి యుండిరి: "పరిపాలనము సామ్యులకు ప్రజలకు వాస్తవానికాముల నొసంగు అనగా మైనను స్వాతంత్ర్య కోభిక్షములను నలసజేక చాల కున్న స్వసహజాలనా విధానము వలయుననెడి వాంఛి మలలో మేమేకరచించవలయు. వీరు (కలక రాజ్యములు) మన రక్త స్పర్శలవాదు; వారేమయు విదవే సామ్రాజ్య తేనుము ఆధారపడి యుండును." నైదేవ్వాలు గుంపులో నున్న లామింగ్స్ ప్రభు వింతకంటే తెచ్చు తుదావల తియులను భావములను వ్యక్తపరచెదని విశ్వసించుట తట్టి ప్రజలు. కాని వీరి తిరులనె తమ భావములను గుప్త పరచి, వానిని దైర్యముతో, నిష్కపటుముగ వెల్లడించుట ప్రశంసా న్నాము. వలస రాజ్య ప్రజలు "మన రక్త స్పర్శ"ల వార గుటచే వారికి స్వసహజాలము కావలసి వచ్చింది; భారతీయులు "మన రక్త స్పర్శ" తని వారగుటచే వారికి స్వరాజ్యము నొసంగరాదు. వాల్లెల్లపాను, అంగ్లేయులకు గానులైయే యుండవలెను. ఇందు లామింగ్స్ ప్రభువుచేయు తత్వోప జేతము. మహాత్మా ప్రజలు వీరి "రక్త స్పర్శ" గలవారగుట చేతక కావలె వారికి స్వసహజాలము ముసంగబడినది. కాని, లామింగ్స్ ప్రభువు వాదములకు కాలము వెనుకబడి యుం డదనియు పురోవృద్ధి అయిందా మనమున జరుగు నిక్కాలమున నిట్టి వాక్యములు నిష్కలము లగుచున్నాయు యెల్లరకు జేరియక పోదు.

పర్వత యాత్రలు.

ప్రభుత్వమువారు తమకు పర్వత యాత్రలకు బోవు చుండుటయు, చాలకాలము రాజధానులయం ఉండవలెనుట యు ఆచారమైనది. ఈవిషయమై యిదివరకు చెన్నపట్టణమున నాందోళనము జరిగినది. కాని లాభి మేమియు లేకపోయినది. నిన్న జరిగినమున జరిగిన బొంబాయి కానక కథయు ఏయోత్రను మాన్చు వలసిందని పరాంబి గా రొక తీర్మానము నుపహించి చిరి. మామూలు వాదప్రతివాదములు జరిగినవి. ప్రభుత్వము వారి పక్షమున సర్ జేమ్సు డువోయి గారు ప్రభుత్వ తర మొసంగుచు, రాజున్న ఆల్టోబరులో గాని, మరి యే ఆల్టో బరువెలలో గాని మహా బలేశ్వరమునకు ప్రభుత్వమువారు పోవనియు, కాని ముంగు కచ్చు ప్రభుత్వముల కిది వర్తింప దనియు నుడిచిరి. ఆల్టోబరులో ప్రభుత్వమువారు మహా బలేశ్వరమునకు పోరాదని మాయా జభుగారు చేసిన సవరణ సంగీకరింపుచు, పంజాబిగారు తమ తీర్మానము నుపసంహరిం చుకొనిరి. వెల్లింగ్డన్ ప్రభువుగారి సవరణ సంగీకరింపవలె నుంది. తీర్మానమునకు 15 గురు అనుకూలమునకు, 14 గురు ప్రతి పూలునకు యుండుటచే తీర్మాన మెడిపోయెను. ఇందుములమున వెట్టిలాభమును లేదు. ఈవిషయమున వారప్రభుత్వ మువారు మాన్గదర్శకు లైసయెడల, రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు వారి సవరణించుననియు, అందుచే నీవిషయమై సామ్రాజ్య కానసభలో చర్చించుటవలసినయు, "మదరాసు ప్రెస్సు" కత్రిక చేయునూచని యుక్తియుక్తముగనే యున్నది. కాని, ప్రస్తుత కానసభలయం నిట్టి విషయములలో ప్రభాభిప్రాయ ము విషయంనునని మాకు నమ్మకములేదు. స్వపరిపాలనమే యిట్టి లోపముల తొలగించుటకు సరమసాధనము.

మోక్ష్మవారి తీర్మానము:

మోక్ష్మవారి తీర్మానము: చెన్నపురి కొంగి పెట్టికీ 188-9 గృహమునందు సర్వేపల్లి సర్వేపల్లి పెట్టి యనునతడు తన భార్యను జీవవశించిపోయెనని తిరుపతి వాస్తవ్యుడగు ఉద్దగి కేంకట్రాములు పెట్టి గాజధాని మేజిస్ట్రేటు రావుసాహెబు రాజాగారిగారి ఎదుట కేసు చేసుగా ముద్దాయికి రి నెలలు కఠినశిక్షయును 200 రూపాయలు జుల్మానాయను విధించబడెను ముద్దాయి మోక్ష్మవారి అపీలు చేయగా నేడు న్యాయమూర్తులు ముద్దాయికి విధించ బడిన శిక్షను జుల్మానాను పూర్తి గాకొట్టివేసిరి.

పేరాసాహేబు పాటుకచ్చేరి:

పేరాసాహేబు పాటుకచ్చేరి: నేటి సాయం త్రము 6 గంటలకు ఆర్మీయను నీధిలోని గొట్టేపాళలో ప్రశ్నగవాయి పేరా సాహేబుగారు హిందూస్థాని పాటు కచ్చేరి చేయుదురు.

సానికవార్తలు

మృతాము: చెన్నపురి కొంగి మునిశ్వరీశు కాలేజీస్ట్రీషాను డి. కొళంవై గారి భార్య నిన్ను ఈ తిరుమ గావల్లిలో మృతినొందెనని వినుటకునాల చింతించుచున్నాము.

నిన్ను జాత్యుద్ధానికి సంఘము: ఈ నెల 4-వ తేదీ ఆదివారమునా ఉదయము 8 గంటలకు చాళి చింత నోపునకు విద్యుదుగ్ని స్పృశు బ్రహ్మాంధ, ఎం. ఆర్ జంబువాధం గా ద్రువకళించెదరు.

మోక్ష్మవారి దొంగతనము: చెన్నపురి 10-50 గంటలకు తిరువేంగడ మనుశిక్ష మోక్ష్మవారిమన కొన్నితలపులను పగులగొట్టుటకు గాను సుకాణములను పూనియండగా పోలీసువారు పట్టుకొనిరి. అతి దీక్షకును చాల కాలము చెరసాలలోనే గడసెను.

జగన్నాథభక్తపథ: ఎగ్మగలో వీరి స్వామి నిల్వవిధిలోనున్న సభామందిరమున (1/4 సంఖ్యగల స్పృశులు) ఈనెల 4-వ తేదీ ఆదివారమునా: సాయం 4-15 గంటలకు బ్రహ్మశ్రీ గాయకభామణి డి. కే. జగంధరామ భాగవతులు శబంతిలోసాభ్యాసమును గూర్చి కాలతేమము గావించెదరు.

మైలాపూరు సంగీతసభ: మైలాపూరునందు గోపాలు నాయకరు వణ్యసంఘ పాఠశాలయందు జరుగుచున్న రామాయణ కాలతేమములలో 9-వ కాలతేమగు పాదుకా పట్టాభిషేక ఘట్టమును ప్రసిద్ధులగు శ్రీపంచాపకేశాశ్రీ (మంభకోణము) గారు ఈనెల 4-వ తేదీ సాయంత్రము 4-20 గంటలకు పాఠశాలయం దొసంగెదరు.

బొంబాయి శాసనసభ.

గత బుధవారమునాడు పూవానగరమున శాసనసభ జరిగినది. సంకల్పరమునకు రెండిసాయలు దొంగతనమువారు మహాబలేశ్వరమునకు వెళ్లగూడదను తీర్మానమును గొ. ప. గారి జన గా రుపపాదించిరి. చాలచ్చి జరిగినది. అధికారులు ననధి కారులుగూడ యచ్చటించిరి. అధికారు లందరును కొండలకు పోవుట వ స ర ము ని రి. దొంగ త న ము వారి యాద్యోగులకు సెలవు లధికముగా దొరకవు గాన వారు కొండల కేగుటవలసి ద్రవ్యము క్షయమైనను వారికి మంచి ఆగోగ్యము కలుగును గాన నిజముగా నచ్చమే తేదినయు బొంబాయిలో సంబంధము గలిగియుండుట ముఖ్యమే యైను అది బలవంత మను నిశ్చయమును కాగూడదని వారిని గతన్న సమాత్రము సంకల్పరమున కొకసారి కొండలకు వెళ్లవచ్చును గాని తక్కిన యాద్యోగులు వెళ్లగూడదని ఆధికార సభ్యులనె. ఈ ప్రశ్ని సామ్యులైనదిగాను. చాలపట్టుదలలో కూడగది దొరతనము వారు రాజున్న ఆల్టోబరులో గాని మరి ఏ ఆల్టోబరులోగాని కొండలకు వెళ్లరు గాని వీరి తరువాత వచ్చువారు గూడ నట్లు వెళ్ల గూడదని నిశ్చంధింప కాలరిని దొరతనమువారి పక్షమున సర్ జేమ్సు డు బో లో గా ర ని రి. ఆల్టోబరు వెలలో దొరతనమువారు మహా బలేశ్వర మునకు వెళ్ళ గూడదని మాయా జాభుగా రుపపాదించిన సవరణ కంగీక రించివని పంజాబిగా రునిరి. దొరతనమునా రిందులకు గూడ సంగీకరింపవలసిన వెల్లింగ్డన్ ప్రభువుగా రునిరి. 15 గురు తీర్మానము న క ను కూ లు య. 24 గురు ప్రతి కూ లు రు న గు ట చే తీర్మాన ము వీ గి పో య న రి. ఇంపాలలో సమాజముగ నీతి భంగ కరములగు పనులుచేసిన వారిని అట్టి నేరములకు చేరువవారిని వేరుచేసి పాశములందుం చనతని విశాల నెత్తూగా రుపపాదించిన తీర్మానమును దొరతనమునా గామోగించిరి. భూములను చిచ్చుచిన్న భాగము లుగా విభజించవలసినట్లు ప్రజలుకొరవబట్టి శ్రీలవన్నత పాఠశాలల నేర్పరులగు లను గూర్చిన తీర్మానములను దొర తనమునా గామోగించిరి. జేతనవిధానము వందలి యావధ ములను గూర్చి కాశ్మీరమునకు పరివర్ధనలకు చేయుట కొక పరిరోధక భావము కేవలముటగు గూర్చి అలోచన చెప్పట కొక సంఘము నేర్పరుల దొరతనము వాంగీకరించిరి.

రెండవ యుద్ధబుణమునకు

(1197)

ద ర ఖా స్తు లి పు డ నే క్షి త ము లు.

ఈ బుణము నూటికి రెండువందల యుద్ధబుణములు. వృత్తికన్న లేదు. ఈ యుద్ధబుణములను మరల 1921వ సంవత్సరములో నూటికి నూరురూపాయలు యివ్వబడును. 1923 వ సం॥లో గూడ నూటికి నూరురూపాయలు లీయబడును. 1925 సం॥లో 100-కి 103 రూ॥న్ను, 1928లో 100-కి 105 రూ॥యలును వృత్తిములనుకొనువారి యివ్వకకార మీయబడును.

ఇంతకంటె భద్రమైన సొమ్మువాచుకొనుపద్ధతి వేరులేదు.

ఈ ప్రకటననే దరఖాస్తు ఈ పంజాగింతుకొనుటకు దీనిని చింపి మీ కేసువాసి పంపును.

ద ర ఖా స్తు న మూ గా.

మదరాసు క్యాంకివారికి..... 1918.

కో క థి స తి,

అయ్యా,

ఇందులో ..... రూపాయలచెట్టున లేక రొక్క మును పంపుచున్నాను.

దీనికోకి యుద్ధబుణములను (ప్రామిసరీకోటు *) మొదలైనవిని నీవీయించిన మీ కెంతయు కృతజ్ఞుడను. ఈ పత్రపు సొమ్మును ఏ సంవత్సరములో సొమ్ముకావలయునో ఆ సంవత్సర ముండొచ్చి తక్కినవానిని కొట్టివేయుదు.

* 1921, 23, 25, 28 సంవత్సరములో వాపసు చేయవలయును.

(కైజరిలో ఇవ్వబడును.

ఇట్లు విశ్వసనీయుడు.

నేను..... లాసము..... (స్పష్టముగ వ్రాయుడు.)

బ రో పా మ హా నం గ్ర మ ము

(రైటరు వీ కెస్సీ)

ఇంగ్లండు

సామ్రాజ్యప్రాముఖ్యత.

లండను, జూలై 31:—ఈవిషయము సామ్రాజ్యము ధృవమైతగ్గనభయించును సామ్రాజ్యము ధృవమైతగ్గనభయించును గూడ చర్చించబడలేదు. ఇంగ్లాండు దొరతనమువారి యభిప్రాయముగా ప్రకటించబడినది సర్ రాబర్టు బోల్డెనుగారు సావోయి చూడటాలో నడిచిరి. అధిని కేకనములవారు తమతమదేశముల స్వపరిపాలనమును కాపాడుకొనుటకు గాను ఆంగ్లదేశ పరిపాలనమున కల్పించుకొనలేదు. ఆంగ్లదేశమువారు హెచ్చుమంది ప్రతిపాదించు గా నుండులేని కేనడాదేశ పద్ధతులకు ప్రాముఖ్యత నొసంగుటకుగాను ఆంగ్లదేశము వారు తమ ఆర్థిక విధానమును మార్చుకొనలేనని కేనడాదేశాన్ని టికిని కోరరిని బోల్డెనుగారు నడిచిరిని డెయిలీ క్రానికలుపత్రిక వ్రాసినది. హ్యూను గారు దేశమున నుంక సంస్కారాంతో శనము నెత్తిధి కముగ నొనరించుచున్న తరుణమున బోల్డెనుగా డిల్లు నడుపుట చాల సమంజసమని డెయిలీ న్యూసుపత్రిక వ్రాసినది.

ఆహారవిషయ సమస్య.

లండను, జూలై 31:—ఆంగ్లదేశము, ఫ్రాన్సు, ఇటలీ ఆమెరికాయాది ఆహార విషయాధికారులు, ఆహారసమస్యల సుఖరాసు గూర్చిన విషయములను యోచించి, ఉన్న నౌకల మూలమున పరస్పరసహాయము చేసికొనుటకు కాశ్వతిసంఘము మొదలైనవి కేరెటచిరిని వార్తాప్రచారక సంఘమువారు ప్రకటించిరి.

సంధి ప్రయత్నము.

లండను, జూలై 31:—పార్లమెంటు ప్రజాప్రతినిధి సభలో లీన్ స్మితుగారి ప్రక్షిప్త బొల్షెవగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు శత్రు ప్రభుత్వము లెవ్వయు సంధి నభిలషించుచు ఆంగ్లప్రభుత్వము నొద్దకు రాలేదని చెప్పిరి.

19-వ తేదీని ఎటా సెజన్ ఆనువృత్తిపై బాంబుకేసుటను తాము సహధించుకొనుచు రెడ్ క్రాసు చూపబడలేదని జర్మనలు చెప్పుటనుగూర్చి మెక్స్ ఫుగారు చెప్పచు అప్పుడు రెడ్ క్రాసు చూపబడెనని తమకు సంకృప్తికరముగ దెలియకచ్చెనియు మే 31 వ తేదీ రాత్రి బాంబులు వేయబడిన ఆనువృత్తులపై రెడ్ క్రాసు పట్టుములు కనబడుచున్నట్లు మే 27-వ తేదీని తీయబడి జర్మనవార్తా పత్రికలయందు ప్రకటించబడిన ఆనువృత్తుల వ్రాయబడుటవలన వలన దెలియచున్న ఆ యానువృత్తులపై బాంబులు వేయబడెననియు చెప్పిరి.

లిచ్ ఫీల్డు ప్రభువు మరణము

లండను, జూలై 31:—లిచ్ ఫీల్డు ప్రభువు మరణమును గూర్చి జరిగిన పంచాయతీయందు “బాతులను కొట్టుచుండగా గుండుతిరిలి ఆకస్మాత్తురణము కలిగెన”ని పంచాయతీదారులు నిశ్చయించిరి.

(ఫ్రాన్సు)

మారనయద్ధమున మిత్రమండలి విజయము

లండను, జూలై 29:—మారన రంగమున మిత్రమండలికి గొప్పవిజయము కలిగినది. మరల జర్మను ఆతికాలమునో ఆలక్యముగనో ఎయిను రంగము విడియట జరుగగలదు. 1918 ఏప్రిలుకు భంగము కలుగుతుండ నాపంక్షిని నిలుపుకొనుటకు జర్మనులు చేసిన ప్రయత్న మంతయును విఫల మగుట చాల సంతోషకరము. సోయిసల్స్ రెయిన్మెంట్ నడిపి సమరేఖగా పంక్షి నొప్పులుచుటకు శత్రువులు వెళ్లి పంక్షిని సిద్ధపరుచుచు న్నారని గాని ఎయిను యుద్ధము జరుగుచోను. ఈ పరాజయమును కలిగించుట కలన మిత్రమండలికి చాలలాభము కలదు. జర్మను లూడెంథార్డు, జర్మను యూరరాజుల కపట్యాతి కలిగినది.

పరాసురంగము.

లండను, జూలై 31:—(పర్వా 4-10) పరాసువారిట్లు ప్రకటించిరి.— జర్మనులు శ్రీవముగ శత్రువులను గాల్చి బొల్షెవిస్టులతో తూర్పున మన మాతాస్థానములకు మట్టడించిరి. శత్రువుల యుద్ధమును నివృత్తియొజన మొనర్చి ఆర్మీని కుడిగట్టున మనపక్షమున దృఢముగ నిలుపుకొంటిమి. ఫియరీ ఎక్టార్డి నాయకు గ్రామమునకు ఈ కాశ్వమునందు శ్రీవముగ యుద్ధము జరిగెను. సిరిజనుగ్రామము అనేకపర్యాయములు మాకును శత్రులకును మారి, కట్టకడపట ఆమెరికానల ప్రతి యుద్ధముచే మిత్రమండలి వశ మయ్యెను. మాంటిడైడియరుకు తూర్పున మెస్సిల, సెంటుజార్జెసు స్థానములందును, మ్యూను నది కుడిగట్టున బాయిలా ప్రభుత్వ గ్రామమునందును వాస్తవము నందును శత్రువుల మట్టడులు వారికి ప్రయోజనకరము కాలెను. పెర్రెస్ లెస్ వార్డును ఆను స్థానముం కీ కాశ్వమునందు ఒక మట్టడినలిపి ఖైదీల న నేటులను పట్టుకొంటిమి.

14500 మంది కట్టుకొనుట.

లండను, జూలై 31:—మార్చి నెల 21-వ తేదీ నండి పశ్చిమరంగమున బ్రిటిషువారు 14500 మందిని పట్టుకొనిరిని పార్లమెంటు ప్రజల సభలో మెక్స్ ఫుగారు నడిచిరి.

శత్రువుల దాడి.

లండను, ఆగస్టు 1:—రణరంగమునం దంతటను ఫిరంగులు కాల్చబడెను. మాంటిడైడు ఓయిడీలకు నడుమ ఏనెలలు కుత్తరమున శత్రువులు దాడినలిపి కృతకృత్యులై రని పరామహారు తెలిపిరి.

శ్రీవముగ పోరు

లండను, జూలై 31:—నిన్నను ఆమెరికా రంగమున విరామము లేకుండ పోరుజరిగినది. పుకాగమున మధికము జరుగలేదు. శత్రువులు క్రొత్త సేనలను తెచ్చి బలముగా నెదిరించుచున్నారు. వా రొక దినము సికోధింప గలిగిరి గాని లీనునది కే ప్రక్కను నిలువజాలకు. నిన్నను వారు గడియయైన విరామమున లేకుండ మర ఫిరంగులను కాల్చిరి. సెప్టెంబరు 4 నాడును పట్టుకొనియు నిన్న సాయంత్రము మరల కోల్పోయినందులకు గార్డుల సేనవారు చాల చింతిల్లిరి గాన ఉదయమున వారు తలపడి ఫిరంగులను కాల్చి నందున రక్షకబలము నదిని దాటి వెళుకకు మరలేను. కొన్ని గంటలసేపు మాత్రమే ఆతి కష్టముమీద గార్డులచట నిలువగలిగిరి. అంతలో ఆమెరికావారు వారిని తలపడి సన్నీలతో పొడిచి నొక్కరైన లేకుండ పారదొలిరి.

ఒక గ్రామము కొరకు శ్రీవముగ పోరు.

పిమ్మట సిరెజను యొద్ద గొప్పసమరము ప్రారంభమైనది. శత్రువులు శ్రీవముగా గ్రామమున కేసుప్రక్కల నెదిర్చిరి. ఓర్మిట దక్షిణమున బహిరంగస్థలమున నమెరికావారు నిలచిరి గాన శత్రువులు వారిపై నగ్నిచున్న మును గుప్పించిరి. అయినను ఆమెరికావారు వెళుచి కుక కవాతునందునలే నదినిదాటిరి. ఇటీవల హెచ్చించుచు గోల్పోయిన సేన లిట్లు సాహసముతో పోరుట చాల వింత విషయము. వైని కులు కైర్మముతో బెయిలపై నెక్కి జర్మనుల మర ఫిరంగులను నాశనము చేసిరి. వారు పశ్చిమాగ్రమునై కెక్కి గ్రామమును వశమయి కొనగలిగిరి. శ్రీవముగ పోరుజరిగినది. ఎకరును గూడ మందు వెళుక నాలోచించలేదు. శత్రువులుగూడ వైర్యముతో పోరిరి. కిద్దియంద మాత్రము నెస్లిను అడవికి పారిపోయిరి. తక్కినవారు గ్రామము యొద్దనే మాత్రమెరి. ఆనాడె సెప్టెంబరు మున నున్న గుట్ట గూడ మాత్రమైనది. మాపక్షి మరల ఫిరంగులనెడిచిరి. నెస్లిను అడవి నూటిగా మాకరుగనున్నది. కాని కాపాడుటకు శత్రువులు ప్రయత్నించుట చేసిరిని పట్టుబడినవారు చెప్పిరి. శత్రువు లింకను పారిపోవుచున్నారని ఆమెరికా కలిరమునండి వార్త వచ్చెను.

బ్రిటిషువారు ప్రబలముగ పోగుట.

గ్రాంకురోజువైని ఓర్మిలీ చాటూరంగమునకు బొట్టుడి చల్పాంటునద్దను ఆంగ్లపరాసు కేసుల తలపడెను. ఆంగ్ల సేనలధి కనుగు భారమును నహించెనని పరాసు ఉన్యోగులు నడిచిరి. బ్రిటిషువారు ప్రబలముగా పోరి రోజోయి కావలగుట్టలకును పశ్చిమమునకొరి. అటనుండి ఏటవాలుగనున్న బహిరంగ స్థలముమీదుగా శత్రుస్థానముల కడ కేగిరిని పరాసు సేననుండి విశేషములు తెలిపిరి.

విమానముల దాడి.

పారిసు, ఆగస్టు 1:— జూలై నెల 28-వ తేదీని ఆంగ్ల పరాసువిమానములు ఆర్జెంటీనోలోయలలోని సేనాస్థానముల వైని 20 టన్నుల బాంబులను వదలెను. 29-వ తేదీని 80 టన్నుల బాంబు లా స్థలములమీదనే కదలబడెను. చాలచోట్ల మంటలు లేచినవి. 14 జర్మను విమానములు నేలగులినవి.

ఆల్బర్ట్ కు వైర్చిలి రూపెకుకు తూర్పున ను ఫిరంగులు కాల్చబడెను. మా విమానములు 11 టన్నుల బాంబులను వదలెను. 21 శత్రువిమానములు నష్టమైనవి. 6 ఆంగ్ల విమానములు కనబడలేదు. రాత్రి 3:30 టన్నుల బాంబులను వదలితిమి. 29-వ తేదీని ఒక శత్రువిమానము నేలగుల్చబడెనని బ్రిటిషువారు తెలిపిరి. 30-వ తేదీని 18 శత్రువిమానములు నేలగుల్చినవి పరాసువారు తెలిపిరి. 30-వ తేదీని లాహుగ్ నేపను వైని బాంబులు వదలబడెను. ఆరాత్రి చాల స్థానములపై 2 టన్నులబాంబులు వదలబడెను. హెక్కిన్సెను మీదగూడ మేము బాంబులను వదిలితిమి. 31-వ తేదీని గాబ్రెజు వైని బాంబులను వదలితిమి గాని ఇబ్బురలన ఫలితము తెలియలేదు. యుద్ధమున మూడు శత్రువిమానములు నష్టమైనవి. శత్రువులు రెడెనసాహసా: మానములు నష్టమును కలిగించి మంలి వచ్చెనని విమానముగ్రులు తెలిపిరి.

రాజ్యాంగసంస్కరణములు.

మాంటేగు మహాశయనము.

కేంద్రబిడ్డ లిబరల్ కన్జర్వేటివ్

లండను నాల్గై 29:— పన్నెండు మాంటేగ్యు మహాశయనము కేంద్రబిడ్డ లిబరల్ కన్జర్వేటివ్ భారతీయ సంస్కరణములను గురించి జ.హా.వ.నా.నా. మిచ్చిరి. కేంద్రబిడ్డ మైసూరులో మాతన భాగమునకు సారిని లిబరల్ కన్జర్వేటివ్ నంగీకరించిరి. పట్టి పరీక్షకు చదువుచుండి భారతీయ విద్యార్థులు చాలవలె పట్టు దనుచున్నారు. జర్మనుల పరాజయమువలననే లోకము నందు కాలియు సర్వభూమి నిలుచునని మాంటేగ్యు మహాశయనము తన మహావ్యాసప్రారంభమునందు నొక్క వక్కాణించి యుండెను. శత్రువులకు మన ముఖ్యపరిశ్రమలందీ నియంత్రణమును లేకుండ చేయవలయును వారు మనకు ప్రతిదానిలోన అడ్డముకాకుండ చేయవలయును. అట్టిస్థితి లోనికి కలుగకుండ శత్రుప్రాబల్యమును నిర్మూలము చేయవలయును. యుద్ధ పర్యవసానము ననుసరించి భారతీయుల యాశయము ఫలించును. తనదేశమునకు జర్మనుల యుద్ధద్రవ్య మేమియు లేదని భారతీయుల తనకును భ్రమపడవలదు.

ధినిస్సుపత్రము.

తరువార మాంటేగ్యు మహాశయనము ధినిస్సుపత్రమును గురించి తెలిపియుండిరి. భరతవర్షమును జర్మనీ జయించునని యను, భరతవర్షమునందలి సాయంత్ర రాష్ట్రముల రాబడి జర్మనీ దేశమునకు కనక ప్రవాహమువలె ప్రవహించునని యను లోకమునందు భాగ్యవంతులైన జేతనుగు భారతవర్షము నందు జర్మను రాజ్యపతాకము ప్రదర్శింపబడుననియును కేయ జరుచుచున్న ఆంధ్ర తెలిపియుండి భావములను మాంటేగ్యు గారు నొక్కి చెప్పిరి. ఒక జాతిని లొంగదీసికొని, వారిమీద అధికారమును చెలాయించి వారిని దోచుకొనుటయే జర్మనులకుండిన సామ్రాజ్యభావము. (సభ్యులందు వార్షము) భారత వర్షము తన్ను రక్షించుకొనుట కేర్పాటులను చేసికొనినది. అందుయే సామ్రాజ్యభావము. యుద్ధాత్మాత్మ్యము పాటునకు 15 వేల మంది మరణము నైదులు సేయందు చేరుచుండిరి. ప్రస్తుతవర్షమునందు 5 లక్షల మంది చేరగలరు (వార్షభ్యులు) వారు కేవలము వైశేష్యమైదులుగ కేరగలేదు. వారిలో కొందరు వెలసిన మేనపాతేమియారంగములందు నైనికొచ్చుట లుగ నున్నారు. ముదిరిన యెక్కువమంది నుండగలరు. (వార్షభ్యులు)

భారత పరిశ్రమలు

గతమునందు భారత పరిశ్రమలను మనము వికసితంజనీ యుండినయెడల భారతవర్షము మనకంతకంటె యెంత యెక్కువ సాహాయ్యమును చేసియుండెడిది? వారెంత సహాయమును చేసికొని యుండెడివారు? తనకు కావలసియుండిన వైయజ్ఞ ఇంజనలు, కట్టలు, రైలు వెల్డెలు మున్నగువానిని భరతవర్షము చేసికొనవలసివచ్చు దందునకు కావలసిన యంత్రములను వే.కొ.ఎ.నీ మెళ్ళువారునుండి సముద్రముమీదను తెప్పించిన గాని వీలు లేదని లేచినది. వానికి కావలసిన యంత్రములను తెప్పించుటకు వీలులేకున్నది. అందుకు కావలసిన నేర్పలగు పనివాండును లభించుట కష్టమైపోయినది. అట్టిస్థితిలోయి పరిశ్రమలు భాగ్యవంతులయ్యెను. భరతవర్షమునందు అపారమైన వస్తుసంపదకలదు. ముందు తన స్వప్రవాహమును తనకు కావలసిన పదార్థములను భరతవర్షము తయారు చేసికొనుటకు వీలైన విధానమును పాలకు లవలంబించుట ముఖ్యము.

సంస్కరణములు

ఈ సామ్రాజ్య సమస్యను విమర్శించుటకై కొందరు పూజకొనియున్నారని వారు భారతసంస్కరణములను గురించి నుడి వుచు తెలియజేసిరి. ఆ సమస్యను విమర్శించు ముఠా కొందరు మాంటేగ్యును తిట్ట వారంభించిరి. అందువలన వారి కేమియు మనోవైకల్యము గలుగలేదు. ప్రజల నిమిత్తము పాదుబడువారిని యెప్పుడో ఒకప్పుడు తిట్టపత్రిక యొకటికలదు. ఆ పత్రికయే మాంటేగ్యును పట్టుకొని యెక్కువగ తిట్టినది. (వార్షభ్యులు)

రాజప్రతినిధిని వ్రాసేయటము

సంస్కరణ విమర్శనకు చేతుతో కొందరు రాజప్రతినిధిని పట్టుకొని తిట్టి బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమును విచ్ఛిన్నము

చేయటమొక క్షణము పుచ్చుచున్నారని వారితగ్గుము. అపనికి మాంటేగ్యు పూజకొనెను. దుర్బలుడును, సాధుస్వభావుడును, శ్రమకు పాతైన బ్రాహ్మణుడు, దురదృష్టవంతుడు నగు రాజప్రతినిధిని బాగడి, లొంగదీసికొనిరి. ఇది యంతయు వారి వాదము. యథార్థముగ జరిగిన జేమనగా మాంటేగ్యు సహాకారుడు గత శతకాలమునందు రాజప్రతినిధితో కలిసి, భారత సమస్యను చర్చించి; రాజప్రతినిధి ప్రభుత్వోద్యోగులతో నడువినమును వీలగు గురించి సంప్రదించిరి. భారత వర్షమునందు తామచరించకుంపిన రాజభర్తృపుటాశయములను శ్రద్ధికరంభించి రాజప్రతినిధియను తన ప్రభుత్వమును అంగీకరింపజేయుటకు మొట్టమొదట కోరిరి. రాజప్రతినిధిని తిట్టిన పట్టికు సర్వప్రచారము కలదు. దీనికంత ప్రాముఖ్యమును లేదు. అట్టివిమర్శనయందును, భారతవర్షమునందును అంగీకరించుచు భావముతోను, మర్యాదతోను, నిష్కలపటబుద్ధితో నుద్భావముతోను, ఉదార స్వభావముతోను సామ్రాజ్యమును నేలించుచున్న రాజప్రతినిధి భారతవర్షమునందు దివికరకే ప్రజలకు గౌరవ ప్రాప్తుడయ్యెను. భారతవర్షమునందేమి, ఇంగ్లండు నందేమి వారి సామ్రాజ్యసేవకు గుర్తించియే యున్నారు.

భారత విద్యార్థికులు

భారతవర్షమునందలి విద్యార్థికులు అంగ్లేయు పాఠశాలలందు విద్య నభ్యసించిరి. వారు అంగ్లేయదర్శములను నేర్చుకొనిరి. ఏదికొనుమని వారికి నేర్పితిమో అట్టి స్వతంత్ర ప్రతిస్టాపన, స్వపరిపాలనమును అట్లు కొరవడెను వారిని దూషించుట గాఢము కాదు. (వార్షభ్యులు) భారతవర్షమునందలి మన పాలనాధర్మ మేమిటో వ్యక్తమచేయుట యంతయు? మన యధికారమునకు వారిని బోధించి యందుటయా? భారతవర్షమును కొక పాలనాధర్మమును, సామ్రాజ్యభాగముల కొక భర్మము నవలంబించుదుమా? దక్షిణాఫ్రికా, ఆస్ట్రేలియా, కనడా, న్యూజిలాండు దేశముల నెట్లు వ్యతిరేకి చేయితిమి? స్వతంత్రదేశముల ప్రజాస్వామ్యము బ్రిటిషు సామ్రాజ్యభర్మము కాదా? ఆ సామ్రాజ్యభర్మమును భారతవర్షమునకు వర్తింపజేయవచ్చునో లేదా? కేవలము రాజ్యాభ్యుత్థియే మన యాశయమా? మనకు భర్మబుద్ధి లేదా? మనమిశ్రులగు ఆమెకావారితో వీ సంకతిని చెప్పిన యెడల వా రేమందురు? స్వతంత్రములందు స్వపరిపాలనా ప్రతిస్టాపనను నిర్వహించుటయే అంగ్లేయుల ఆదర్శమునెప్పటికీ మనకొందురు? భారతవర్షము పట్ల వాసిధాంతమునర్తించకపోయినయెడల నది యసంభావ్యముగను, అంగ్లావర్మములకు భిన్నముగనుండును. గత వారమునందు మాంటేగ్యు, సర్ ఎన్. పి. సిన్స్; పాటియాలామహారాజుతో సామ్రాజ్యమునందలి భాగములను సమాజేతమయ్యెను. భారతవర్షమునందలి జిల్లాపాలనము చాల నుండి భారతీయుల కొప్పగించుచున్నారు. మొదట మాంటేగ్యుయందలి నైనిక వైద్యాలము మొట్టి భారతీయ వైద్యోద్యోగి అధికారముక్రిందకు కలదు. సామ్రాజ్య యుద్ధ సభ సర్వంతయు మనము భారతీయులకు ముఖ్యపనులగు విశేషా గించుచున్నాము. అంగ్లాధికారమును తగ్గించి: పున్ను అదేశము నకును సామ్రాజ్యభాగములకును యెక్కువ సంబంధమును కలిగించి స్థితి చేరకడదైన నచారిత? (వినుడు వినుడు.)

దురదృష్టవశమువలన భరతవర్షము స్వపరిపాలనమునకు సిద్ధముకలేదు. నేకుగనుక భరతవర్షమున కెనైన స్వరాజ్యము నిచ్చినమనక యెడల వారికి చిట్కలు కలుగును. స్వరాజ్యము పనికిరాదని మాంటేగ్యు నూచనలకు వ్యతిరేకముగ చెప్పినవారి సంకతి యిక్కడ కేర్పిన నక్కరలేదు. భారతవర్షమునందు నేకు స్వపరిపాలనమునకు వ్యతిరేకముగ నున్నది. స్వపరిపాలనము భరతవర్షమునందు క్రమవికాసము పొందవలయును. భారతీయులకున్నతనబట్టి దానిని పార్లమెంటువారును, అంగ్లేయులును నిర్ణయించుదురు. ఆ విధానము ఒకానొకరోజున పూర్తిమై భారతవర్షము సామ్రాజ్యమునందు స్వతంత్ర స్థానమును పొందగలదు.

ఆ సిద్ధాంతము ననుసరించి, ఆ యంత్రము ననుసరించి మాంటేగ్యు భారత ప్రభుత్వమునకు స్వపరిపాలనాక్రమ వికాసమునందు సలహా చెప్పటకై మాంటేగ్యు భారతవర్షమునకు వచ్చిరి. సంస్కరణ పత్రమున కామూత్రములుములము. వానిని విమర్శించిన వారందరూమాత్రము సంగీకరించెదరా లేదా? వారంగీకరించినయెడలదానిమీద చచ్చుచేయుటకు వీలుండును. అట్లు కానియెడల కేవలము తిట్టతప్ప మరేసాధనమును విమర్శకునకుండదు. అనూతము సంగీకరించెదమని కొందరుచెప్పి సంస్కరణపత్రమును ఖండించిరి. వారు అంతకాత్మ్యము దేవాగ్రహ సంగీకరించరు. కావున వారే సంస్కరణములపైను ఖండించె

దరు. ఆరంభమునందు మాత్రము సంగీకరించి తరువాత సంస్కరణములను విమర్శించుటలేదు. ప్రజలకు వోటిచ్చు అధికారమిచ్చి నప్పుడే దానిని వారు సమర్థతతో నిర్వహించుటకు ఆనకాశము కలుగును. వారు యెప్పుకొను ప్రతినిధులకు తగిన యధికారమిచ్చిన గాని వారు యెప్పుకొనిన ప్రయోజనముండదు.

నూతన పార్లమెంటు.

కావున సాధ్యమైనంత విరళమైన ప్రాతినిధ్యాధికారమును ప్రత్యక్షముగ నెన్నుకొను అధికారము నుండవలయునని మొదటిశిట్టకు నూచితమైనది. రాజధాని ప్రభుత్వముల విషయమై గి మాన్యులు కలవు. అవీవీని అధికారులని నుంత్రణముక్రింద నుంచుటకాని బాధ్యత కలిగిన పాలనావిధానమునకు సాధనము కాదు. ఇది మొదటిది. పాలనావ్యవహార మంతయు భారతీయుల కొప్పగించుట రెండవ సాధనము. కాని అట్లు నేకు చేయుటకు వీలులేదు. కావున కొన్ని వ్యవహారములకు వారియందుంచి, అందు పని జరుగుచున్న విషయముబట్టి ముందు తక్కినవారిని ప్రజల స్వాధీనము చేయుట ప్రస్తుతము చేయ తగినపని. ఇదిగాక మరే సాధన మున్నదో విమర్శకులను మాంటేగ్యు తెలుపజేయుచున్నారు. చిన్న ప్రజాస్వామికము నేర్ప అచిటికి పనిచేసిన యెడల దానిని వ్యాపింపజేయవలయు ననెడి భావము వారికి గట్టిలేదు.

ప్రతిపక్షులకు సమాధానము.

భారతవర్షమునందు అభివృద్ధి మందముగ నున్నదని కొందరు నుచున్నారు. సంస్కరణపత్రము అభివృద్ధిని నూచించుటకు బదులు నిరోధ నూచకముగ నున్నదని మరి యభిప్రాయము. వారందువలన నిరంకుశాధికారుల అధికార ప్రాబల్యము వృద్ధియగునని చెప్పెను. సంస్కరణ పత్రమును చదివిన యెడల నా భావము తప్పుని వ్యక్తమగును. సంస్కరణవిధాన నిర్మాతలకు భారతీయులందు దవిద్యాసములేదు. సంస్కరణములందు దవిద్యాసము కలదని నమ్ముటకు వీలులేదు. భారతవర్షమునందు జాతీయతా భావములేదు. మతవైమర్యములు జాతీయతావ్యయములవు. ప్రజలలో చాలవందికి రాజకీయప్రతిష్టాపనలైన తెలియదు. వారికి చచ్చు సంస్కరణరావు. ప్రజలకు నిందించుట కా సంకతులను మాంటేగ్యు గారు చెప్పియుండలేదు. అట్టిని లేకుండకు మనము చేయవలయును. భారతవర్షమునందు జాతీయత లేనియెడల తిచ్ఛాకమును మనము వికసితంజేయవలయును. శత్రువులైన దండెత్తి వచ్చిన యెడల వారిని నిరోధించుటకు భారతీయులు తనా తనా లాడుచున్నారు. ప్రజలయందు నూతనమైన జాతీయభావమును, సామ్రాజ్యభావమును బయలుదేరినది. అందు మహావృత్తి భారత నూచకము కనపించినది. వివిధప్రజలందు సంఘీభావముండవలెను. జోకకచ్చిమైనది. వారందరకేకకార్యమును కల్పించి వారియందలి ఆభావమును మనమువృద్ధి చేయవలెనని వీరన్నీటిని నిర్లక్ష్యము చేయుచు ప్రభుత్వము కోరమాడవలె అధికవేళములతో సమానముగ ఆదరించుచుని కోరమాడవలె సంస్కరణములందలి ఆటంకములు క్రమముగ తగ్గిపోవును. మతవైమర్యము పోయి విద్య వ్యాపించి ప్రస్తుతపు లోపములు తీరినప్పుడు భారతవర్షమునకు మరింత అధికారము నిచ్చెదరు. ప్రస్తుతము ఆరసరమైన ఆటంకములకు నిర్లక్ష్యము చేసినయెడల చిట్కలు కలుగును. భారతీయులందరకీ అధికారము కలంకవలయును గాని వారియందు దోకరకే అధికారము కలుగకుండదు.

చారిత్రక పరిష్కారము

ఈ చారిత్రకాచారముతో మనము పురోగమమును సులభపరచెను. యుద్ధాంతమువరకును దీనిని నిలుపదగునని కొందరుని. వారనకూలు రై నవలనను ప్రతిపక్షులారే నేకులేదని వాయిదాలకు చేయుచుందురు. దీనిని గూర్చి సాధ్యమగునంత క్వరలో గట్టిపని చేయవలెనని బ్రిటను దొరతనమువారు ప్రకటించిరి. ఈ విధానమును మార్చుకుండనే దీనిని కాసమముగా చేయవలెననుట ఆచారభావము కాకపోదు. ఇదిపూర్తిగా విమర్శించవలెననియే మేముదీనిని ప్రకటించితిమి. ఇంతకంటెమించి నూచనల నెనరైనచేసిన వారు దొరతనమువారి స్పృహ తరుప్రాలగుదురు. ఏదానితో యొకదానిని భరతభంధమున స్వపరిపాలన ప్రారంభము జరుగరతెను. అట్లు కానిచో వెక్కుపురు పాఠశాలములనుండి అంగ్లేయులు చేసిన సుప్రసిద్ధులగు పని మహాసామ్రాజ్యనిర్మాణము నిర్నేయుమును నిరాధారమును కాకపోలేదు. ఇదివరకు మనము చేయకాలక పోయినదానిని మనమిప్పుడు చేయవలెనని మంపూర్వలగు సర్ భాయము మనోమెకాతే ప్రభువుగార్లు మున్నగువారు నుడివిన రీతిని మనము

విప్లవంబునందు తప్ప తక్కిన అన్ని చోట్లను జరిపితిమని అందఁ గును చెప్పగలగుదురు. మనము యిహలోక పౌఖ్యమునకు విశ్వస్యమును అభివృద్ధి నొందించుటలో ఆలస్యములేకుండ మా వనాత్మకభివృద్ధి నొందించుట యందు మావ్రుకు విద్య నేర్పఁ టు. అదినిని సమగ్రునిచేయఁట. అతనికి స్వయంసిద్ధమును నొ సంగుట మున్న సుపకలను చేయుటయగును చాలావని చేసితిమి గాని ఇండియాదేశమున గూర్చి మాత్రము చాల పిరికి వాగ్మైతి మను సంపదకు కలుగును. అట్టి నిందనునకు కలుగగూడదు. అట్టినింద కలుగకలసిన అవసరములేదు. ఆభ్యసములేని ఇండి యా ప్రజలకు సంపూర్ణ స్వపరిపాలన మియ్యవలెననువారు ను స్వపరిపాలన ప్రారంభమైన సప్రదు, జరుగగూడదను వా య ను గూ డ పరిగ వా లో చి ర చి న వా య గానందజాలరు. ప్రవక్తముగ ఇండియాప్రజల కభ్యుదయ కమైన కోలని ఇతిర దేశములవారికి లభించినసంపూర్ణ స్వపరి పాలనము భారతీయులకు గూడ లభి పవలెను. అన్ని మనము చేసితిమేని ఇండియాదేశము కాశ్యపియగు కాంతినికలిగి యం గును. ఆంగ్లసామ్రాజ్యమున తేరి కాంతిని సంతృప్తికలిగి యుండును.

ఇటలీరంగము

లండను, జూలై 31:—(చుట్టా 31-35) ఇటలీనాగ్నా ప్రకటించిరి. కెరోనె వై శత్రువులు శత్రువున నుట్టిడించు వారిని పారవోలితిమి.

జర్మనుల ప్రకటనము.

ఆమెస్టర్డం, జూలై 30:— వెరిఎనల్లాన్సోయను పిల్లి ఎమెటార్డినోయను రంగమున మేము రాత్రినెనుకుకు వోతిమి. మొదట శత్రువులు మా తిరోగమమును కనికెట్టినే లేను. శత్రువుల కుమరొగింపదగిన వారినన్నిటిని మేము పూర్తిగా నాశనము చేసితిమని ధైర్యవంతు ప్రకటించుటచేతు. అంతయు ననుకూలముగనే యున్నదని జర్మను ప్రతి కలు ప్రజలను మోసగించుటకు వ్రాయుచున్నవి. అవస్థుండన సంకల్పము శత్రువివాదము గాని స్థలాధిపత్యము గాదు. అది సాధ్యముగాదని తోచుటచే అవస్థుండనమును నిలిపితిమి. అందుకలన మనకు సేనానప్రము తగినవి శత్రువులు దైన్యము సధికముగ గోల్పోవు చున్నారు. వారికి లాభమేమియును లేదు. లూడెనుప్రము వదలి ప్రజలు కృష్ణులై హిందెను బద్ధగారిని నిందించుచున్నారని ప్రతికల్పనాసినవి దీనినిబట్టి ప్రధానస్థానమున రెండుకత్తి లేప్పడినట్లు తోచుచున్నదని తోచునుండి వార్త వచ్చినది.

వాతావరణ నిధి

1918 సం॥ ఆగస్టు 2-వ తేది శుక్రవారము.

జిల్లా ముఖ్య కారములు	మొత్తము	మొత్తము	మొత్తము	మొత్తము	మొత్తము
మొత్తము	మొత్తము	మొత్తము	మొత్తము	మొత్తము	మొత్తము
నోపాలయము	88.5	80.7	...	16.71	16.25
వాత్రు	99.9	78.8	...	9.62	12.62
కాకినాడ	87.9	76.4	0.89	10.86	12.84
బందరు	91.9	75.1	0.50	10.06	12.77
గుంటూరు	92.2	76.0	0.17	9.72	12.78
వెల్లూరు	96.8	82.4	0.04	4.46	5.81
మద్రాసు	99.1	82.5	...	8.25	7.65
హైదరాబాదు	83.8	71.5	0.05	7.04	132.0
అనంతపురము	95.1	75.3	...	4.65	6.99
ఒడ్డూరు	93.5	74.5	...	2.53	6.59
కర్నూలు	89.2	73.5	0.21	7.59	9.71
కడప	96.8	81.8	...	2.47	9.18
తెంగుకూరు	86.3	66.8	...	11.41	12.95
వెల్లూరు	96.6	79.0	...	6.87	11.07
నీలము	97.8	73.3	...	8.73	18.82
కోయంబుత్తూరు	90.1	71.2	...	5.02	7.15

ఆర్. ఎల్. జోన్సన్

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

రష్యాయందు మిత్రమండలి ప్రయత్నము.

లండను, జూలై 31:—జర్మనీలోని సేలకు తోడ్పడి జర్మనీవలన వారికేమియు ఉపద్రవము గలగకుండ చేయుట యు, రష్యాలో నేభాగమైనను జర్మను మయము కాకుండ చేయుటయు రష్యాయందు మిత్రమండలి ప్రయత్నమని రూట యకు దెలియవచ్చినది. తమ స్వాధీన దేశములను కృత్రిమేసికొను మాహా మిత్రమండలి కేమాత్రమునలేదు. రష్యాను ఆధిపత్యమును నిలుపుటయే వారి ముఖ్యాశయము. ఈ ఆశయము సఫలించి నచో మిత్రమండలి వైనికుదొక్కదును రష్యాయం గుండదు.

పెట్రోగ్రాడునందు కలరా

ఆస్టర్డాం, జూలై 31:—పెట్రోగ్రాడునందు కలరా కృత్రిమందున్న దనియు జూలై 20-న తేని నాటికి 170 మందికి కలరా వచ్చినది. జూలై 21 తేది నాటికి 209 కేసు లుండెననియు కోనోనండి వచ్చి నిందివా న్నకలన తెలియు చున్నది.

ఇటలీ విమానదళము

లండను, జూలై 31:—ఇటలీ నాకాదర్శాధికారులు ప్రకటించిరి:—ఎరువ ఆర్మీమాటికు సమృద్ధివనందు 30-న తేదీ యుద్ధమున మన విమానదళము పోరాడుచున్న సేనా వివాసస్థానములను నాకాశమును మీదను బొంబులు వేసెను. ఈ ముట్టడి రెండు గంటలు జరిగి జయప్రదమును ఫలముల నిచ్చెను. ముఖ్యముగా సబ్యరైను విమాన కార్యాలయ స్థానము లందు అగ్ని కనబడెను. మన విమానము లన్నియు సురక్షిత ముగా పిరిగి వచ్చినవి.

చందాదారులకు విజ్ఞప్తి.

మదిలీకట్టణమునందలి మా వ్యక్తిక చందా దారులు నా రీయవలసియుండు చందా బాకీలను మా యేజంటు గంధం వీరయ్యనాయుడు గారికి సాధ్యమగు సంత త్వరలో యిప్పించ ప్రాప్తితులు. వ్యవస్థాపకుడు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1-7-18 మొదలు చందావివరము.

చందాదారులకు	రు.	18-0-0	18-8-0
6 మాసములకు	9-0-0	9-12-0	
3 " "	4-8-0	5-8-0	
1 " "	1-8-0		

వి. పి. ఖర్చులకు శేరే తమరు భరించవలయును.

లోకలు చందాదారులకు మాత్రము

వివరము	చందా సంతకు	15-0-0
...	6 మాసములకు	7-12-0
...	8 మాసములకు	4-0-0
...	1 మాసములకు	1-6-0
విడిక ప్రతిక.		0-1-0

వారపత్రిక సంచికలో

చందా సంతకు 3-0-0 4-0-0

మేనేజరు : ఆంధ్ర పత్రిక.

అమృతవల్లి

మనోరంజకమైన నవల.

విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథమండలియందు బంగారుపతక ములను బొందిన కంచనపల్లి కనకమ్మ నిరవితము. డిం కల 1-4-0. గ్రంథశాలి మనోహరము. కథ రసవంతము. భావములు గంభీరములు. చదివి ఆనందించుటకు తగినది. చిరునామ:— ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబు శెట్టివీధి, జి. జి. మదరాసు. విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథమండలియందు బంగారుపతక ములను బొందిన కంచనపల్లి కనకమ్మ నిరవితము. డిం కల 1-4-0. గ్రంథశాలి మనోహరము. కథ రసవంతము. భావములు గంభీరములు. చదివి ఆనందించుటకు తగినది. చిరునామ:— ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబు శెట్టివీధి, జి. జి. మదరాసు.

Burma's Future.

RANGOON, August 1. In the course of a lengthy article on Burma's future the "Rangoon Times" draws attention to the exclusion of the province from reform proposals and suggests that as the Viceroy and the Secretary of State have recently said Burma is not India the Local Government might proceed to ascertain the views of the people on the application of reforms to Burma, Sunda having asked for an answer on this issue. The paper suggests a Conference of all classes of Burma people, especially co-operative society chairman, pagoda trustees, Young Men's Buddhist Association, to discuss the question either in private or with the chairmanship of some Burmese speaking officials like Sir Bertram Currely. The Government might also consider the desirability of giving a lead to the province on the question of separate treatment. Burma is open to conviction it is waiting for a lead and the Government is sorely qualified to give it. If this golden opportunity of winning vast mass of people into line behind the Government is allowed to drop there is the danger of Burma being influenced by Indian extremist opinion. The conference would at least elicit what is at present unknown the real desires of the people on the subject of political development. A special council meeting of the Young Men's Buddhist Association will be held in Rangoon on 18 h August to discuss the reform proposals and to pass resolutions thereon. Delegates from 66 branches will attend.

Thirty cases of influenza are reported at the Rangoon Central Jail, also some cases at the Lunatic Asylum. The Government Telegraph and Oriental Telephone Company's staffs have been affected but work has been carried out by the remainder of the staff.

The Special Sind Conference.

KARACHI, August 1. A special Sind Conference to consider the reform proposals will be held on 9th and 11th August at Hyderabad. Mrs. Sarojini Naidu has postponed her projected visit to Sind in order to be present at the Conference.

BOMBAY, August 30.

At a meeting of the Tata Industrial Bank, Ltd, held last evening, it was stated that the total number of shares allotted was 9,33,334, of an aggregate nominal value of seven crores of which Rs 7/8 per share has been called up bringing in paid up capital of nearly seventy lakhs. The Chairman announced that a branch would shortly be opened at Hyderabad (Deccan) Regarding its operations as an industrial bank Sir Dorab Tata said that industrial propositions could not be hastily financed nor touched till the bank first established its position in the financial economy of the country. Its industrial reconstruction would doubtless present before it innumerable opportunities in that direction.

CALCUTTA, August 2.

An unusually bright meteor was seen at 7 15 p. m. yesterday. Its direction as observed from the eastern end of the Curzon Gardens was nearly S. S. W. and it appeared to fall vertically first coming into view at an altitude of about 50 degrees, increasing in brilliancy until it was a ball of fire of considerable apparent diameter when it appeared to move more slowly. and then its size was reduced rapidly and it ended in a streak which faded from sight when at an altitude of less than 10 degrees. Its vertical path and large apparent size suggest that it was falling towards a point not more than 40 miles away, though its retarded speed and final disappearance indicate that it was probably all vapourised and that nothing actually reached the earth.

OOTACAMUND, August 2.

The following Press Communique has been issued:—Recruits enrolled in Indian Defence Force voluntary branch, who have not performed period of training will be called up at Trichnapoly on the 15th August. Recruits should report their names to the respective district Magistrates by whom railway warrants will be issued. Recruits resident in Madras should report to the Commissioner of Police.

Names of Messrs. F. E. Carley and O. Kandaswamy Chetty have been added to the Publicity Board.

A Press communique has been issued establishing a Labour and Employment bureau at Madras which at present will be regarded as a war of organizations, but it is hoped later to extend its scope to deal with the general question of labour. Mr. Dourly will be the Manager.

Monday the 2nd September has been declared a public holiday to be devoted to war loan propaganda work.

ఆత్మజ్ఞానా.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మజ్ఞానా దేశమును సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయము గ్రంథకర్త:— డా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఎ. విన్నైజా చక్కని గ్రంథము. డిం క. 0.0.0. మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబు శెట్టివీధి, జి. జి. మదరాసు. శేలుమందు శేలుకాటులన విమము నెక్కువలో ప్రవేశించు. కాథ వరముల శేలు నెద్దవరము దగ్గరనుండిగొనుటప్రారంభించును కట్టినచోటును బండపాకులముల చేసిన బాధ తగ్గును. ఈద్రావకము ననేకులు పరిశీలించిరి. ఇది మిగుల ఘోషుకలిగి నీటికలె నుండును. శేలుకాటులన అసాయము లేను గాని విశేష బాధ గలదు. అమృతాంజనం డిపో, 8, తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు

The Great War.

(o)
(Reuter's Agency)

Great Britain

Mr. Montagu's Speech on Indian Reforms.

At Cambridge Liberal Club.

His Adoption as Liberal Candidate.

LONDON, July 29.

Mr. Montagu delivered an important speech on Indian Reforms at a meeting of the Cambridge Liberal Association yesterday afternoon, at which he was adopted as Liberal candidate for the new division of Cambridgeshire. The audience included many Indian undergraduates. Mr. Montagu began by emphasising that the only security for peace and civilisation was through the defeat of Germany. That enemy control of our important industries and enemy penetration of our everyday life must be exterminated and not allowed to return. He also emphasised that everything which Indians hoped for depended upon the successful outcome of the war. No Indian should delude himself with the idea that the country he loved was not threatened by Germany. Mr. Montagu here referred to

Thyssen's Pamphlet

cabled on January 20rd and emphasised the Kaiser's declaration that India would be conquered by Germany, that the rich revenues of Indian Princes would flow in a golden stream to the fatherland and that in all the richest lands of the earth the German flag would fly over every other flag. That was the German idea of imperialism, namely subjugation, domination, spoliation and theft [cheers]. No wonder India had taken steps to protect itself. If a million men would come into the Indian army in the coming year compared with fifteen thousand yearly before the war [cheers]. He was glad to say it was not only as private Indians who were enlisting, there were already Indian Officers holding His Majesty's Commission in Palestine and Mesopotamia and they would be followed by others in substantial numbers [cheers.]

Backwardness of Indian Industries.

How much more India could do for us and for herself now had her industries only been developed in the past? When India set out to make things, railway engines, trucks and even rails, she found herself requiring machinery from overseas which it was impossible to get on the necessary scale and also skilled workers who were now so scarce all over the world. That state of things must end. One of the first duties of the Government of India must be to start and steadily promote a policy which would enable India more and more to supply her needs by her own efforts out of her almost immeasurable resources.

The Indian Reforms Report.

Turning to the Indian Report Mr. Montagu said some people had devoted themselves to study this great imperial problem. There never had been a greater, by making it the occasion of personal attacks upon himself. That did not disturb or worry him in the least. These attacks were mostly made by a newspaper which had attacked almost everybody in public life at one time or another as long as he could remember. [Laughter.]

The Viceroy Praised.

But he was sorry to say there had been, under guise of criticism, attacks on the Viceroy. The line of argument was that this was a conspiracy to destroy the British Empire on which Mr. Montagu had embarked and a weak, amiable, despondent, unfortunate Viceroy had been forced or coaxed into agreeing with him. The fact was he had spent the winter in close study of the Indian problem with the Viceroy, and in almost daily consultation with members of the Viceroy's Government. It was the Viceroy himself and his Government who first urged upon the British Government the necessity for declaring the aims of their policy in India. It was the Viceroy who asked firstly Mr. Chamberlain and then Mr. Montagu himself to go to India in order to study the matter with him and, if his memory served him right, it was the Viceroy who suggested that their conclusions should be embodied in a joint report. So much for the conspiracy [cheers]. He wanted to assure Indians that the paper containing these attacks on the Viceroy was a paper of small circulation and less influence [Laughter and cheers] and that the judgment, honesty, intellectual sincerity, courage, broad views, and devotion to imperial duty which had characterised the Viceroy in his public life in Australia and India and which had already made him respected from end to end of India was recognised at home as well as in India.

Attacks on the Viceroy Rejected.

As the Viceroy's colleague and friend he would not be doing his duty if he did not resent these attacks upon him [cheers]. Worse than all there had been attacks on the Indian people. He did not know what was hoped to be gained by public controversy by vilifying people with whom the matter at issue was being discussed. He did not know what was hoped to be gained by libelling the progressive part of the people of India.

In Favour of the Educated Indian.

The Educated Indian was taught in our schools by our teachers. He had learnt our ideals there and it was unjust to find fault with him when he asked what we had taught him to ask, namely, free institutions and Self-Government [cheers]. Let us have it out once for all what was to be the principle of our Government in India. Was it to be domination, subordination to the iron hand? Were we to have one principle of Government for India and another principle for the rest of the Empire? How had we built up South Africa, Australia, Canada and New Zealand? Was not the principle of the British Empire the principle of a commonwealth of free nations? Were we not to extend it to India? Was the ideal of our Empire geographical not moral? What if we said that to our American Allies? What if when we talked of the British ideal of being self-governing institutions we drew the line somewhere in the Indian Ocean and said thus far and no farther [cheers] That sort of theory was utterly impossible, utterly out of harmony with British ideas [cheers.]

Indians in Responsible Positions.

During the past week he had been sitting with the Maharajah of Patiala and Sir S. P. Sinha in the Imperial War Conference and the War Cabinet. Indians were increasingly being put in charge of Districts all over India. One of the most successful military hospitals in Mesopotamia was in charge of an Indian Medical Officer. All this meant that we were putting Indians into important positions right up to the supreme authority of the British Empire namely the Imperial War Cabinet. [Cheers] Had they ever known a case in the history of the British Empire when what was called relaxation of British control had not meant closer union of the country concerned with the rest of the Empire? [Hear, Hear] He agreed that unfortunately India was at the moment not ready and that disaster would await anyone wishing to give Home Rule to India to-day. It was unwise to quote against his proposals people who opposed Home Rule. As far as he could discover the whole of India opposed Home Rule now. The principle of our Government of India should be progressive realisation of responsible Government step by step as India proved to the satisfaction of the people of Britain and their representatives in Parliament that she was ready for it, until at least one day we should complete the process and India too would take her place as one of the free nations in the commonwealth of Nations called the British Empire. [Cheers.]

That was the principle that was the mission on which he went to India in order to advise the Government upon the progressive realisation of responsible government within the British Empire and that was the principle on which the report was founded. Would those who dealt with the report ask themselves whether they admitted the principle? If they did they could proceed to argue about the report. If they did not there was no weapon probably except personal abuse. If they admitted the principle he asked them to search their hearts. Some who said they accepted the principle attacked the scheme which was intended to carry out the principle and would indeed attack any scheme because ready in their hearts they did not admit the principle. Let them first admit the principle and then examine the scheme. Dealing with the proposals themselves Mr. Montagu said that with regard to provinces the Viceroy, he himself, and those who worked with them, went upon the great principle that the only way to teach men to exercise the vote was to give them one and the only way to teach them to use the vote wisely and well was to give the people who were entrusted by the vote with the power of something worth doing. It was useless to a man to vote for his representative if that representative was powerless.

The New Parliaments.

Their first step therefore was to suggest there should be as wide a representative direct franchise in India as could possibly be devised. Regarding the Provincial Government there were only three alternatives, firstly, to keep them under complete official control but that would not be a move towards Responsible Government, secondly, to give all functions of Government to Indians but that was not a move which was justified in making to-day. Therefore the only remaining alternative was to give them some functions of Government now and leave others to be transferred to their control when we saw how they were getting on and how representative the new Parliaments were likely to be. He invited critics to tell him what other course there was. He had seen one constructive idea namely to select a little piece of India and make it a Republic under the control of a Political Officer and if that went well then, to enlarge the Republic or have other Republics. That scheme did not commend itself to him. It was advanced by people loud in the belief that India was not fit for Self-Government and they proposed to demonstrate it by giving to one unfortunate part of India what they professed to believe no part of India was ready for.

Reply to Indian Radicals.

There were enemies of Responsible Government in India who would seek to make it impossible by bringing it about too fast. There were people who said that democratic institutions were impossible in the East and they pointed to Russia and Persia. They did not often point to Japan [Laughter] Some people in India thought they were not going fast enough. These proposals had even been described as retrograde, as increasing the power of the bureaucracy. It was only necessary to read the report to see that that was untrue. If anybody still thought it true all he had to do was to turn to the columns of the "Morning Post" [Laughter] He could understand some Indians disbelieving and discarding the proposals if they found in them what they were always suspicious of finding, namely, distrust of the Indian people. No such distrust existed in the minds of those who drew up the proposals [cheers]. He did not believe any such distrust would be found in the proposals. He would explain what the limitations and reservations in the proposals were based upon. They must look at facts. India was not yet, as critics in England were never tired of telling him, in the true sense of the word, a nation. There were differences of caste, religion and race accompanied by differences of object and aim. It must be remembered that a overwhelming proportion of the people at present knew nothing of political institutions and could not read or write. He did not mention these things as matters of blame. They were things we wanted to help to remedy. If India was not a nation we wanted to see it a Nation [cheers]. During the war from one end of India to the other one found Indians keen about defence against the invader. In this new national and imperial spirit one saw signs of a Greater India, and a greater desire for co-operation among different races of India, and we wanted to help this development by giving them a common task. But Government ought not to be asked to disregard these factors and treat Indians as if they were comparable with any other part of the British Empire. Limitations and reservations in the scheme would disappear step by step whenever India could prove at the bar of Parliament itself that these conditions were being cured, that education was spreading, that an electorate had been created and that differences between races were disappearing, so surely under the scheme must Parliament give more and more power to Indians themselves. If these limitations of time and experience were disregarded he believed it would be fatal to the whole experiment. As a result of the proposals we would see British control relaxed as Indian control was substituted and he would see thereby

the connection of love, affection and gratitude between India and England strengthened and increased. But such control must be Indian control and not the control of one section on the people and must be exercised through a representative electorate.

The Judgment of History.

We must go forward with this enterprise. Some said it would be better to postpone it till after the war. But they would not say so if they favoured it. It was always people who did not like a thing who favoured doing it to-morrow or the next day. The pronouncement of His Majesty's Government was that substantial steps should be taken in this direction as soon as possible. It would be arrogant to a degree of folly to say that the scheme as it stood, had to be passed into law. Its authors submitted it with a full sense of responsibility for criticism. If anybody suggest a better way, they would hear it and in the Government heartiest thanks and ready acceptance. But whether it was by this way or some other way, we had to put the feet of India on the road to national good and Self-Government. Otherwise all the glorious work which generations of Englishmen had done to build up that great Empire, would lack its supreme vindication and justification. It would be said, that what we had succeeded in doing in other parts of the British Empire, except for a moment unfortunately in Ireland that what our forefathers, for example, Sir Thomas Munro and Lord Macaulay said, that we sought to do what we had failed to do. It would be said of us that we went on untrusting in unimaginative but excellent regions of material well being and prosperity, but that when we came in India alone, to tackle the task of feeding man's soul by teaching him, equipping him, and giving him power to decide his own destinies, were too timid to do it. That was a criticism which we could not risk in the judgment of history. It was a criticism which there was no reason to risk and he begged the people of Britain not to think that they could cut the knot by throwing India to its untrained people at this moment, nor by refusing to begin progressive realisation of Responsible Government. Step by step giving Indians opportunity and knowledge that they had only to prove that they had acquired the necessary habits and conventions of political life and responsibility to gain the whole measure which other countries enjoyed. If we did that we made India for ever peaceable and we had a right to expect from India for ever peace and contentment within the British Empire. [Cheers.]

14,500 Prisoners Taken by the British.

LONDON, July 31.

In the House of Commons Mr. Macpherson stated that since March 21 the British on the Western front have taken about 14,500 prisoners.

Statements in Parliament.

No Enemy Peace Offer.

LONDON, July 31.

In the House of Commons, replying to Mr. Lees-Smith, Mr. Balfour stated that no enemy Government had approached the Government regarding peace.

Bombing of Hospitals.

Reply to German Explanation.

LONDON, July 27.

Mr. Macpherson replying to the Government's attempt to justify the bombing of the Etaples Hospital on the night of July 15th on the ground that the Red Cross was not shown and he was satisfied that the Red Cross was shown them. Anyhow, hospitals were bombed on the night of May 31st, although photographs in German newspapers showed the Red Cross displayed on them on May 27th.

Lord Lichfield's Death.

LONDON, July 31.

At the request on Lord Lichfield a verdict was returned of accidental death from gunshot wound while duck shooting.

Imperial Preference.

Not Discussed at the Imperial War Cabinet.

LONDON, July 31. 7 P. M.

Sir Robert Borden speaking at the Savoy Hotel declared that neither the Imperial War Cabinet nor the War Conference this year has considered the question of preference. The recent announcement on the subject was made on behalf of the British Government as statement of domestic policy.

LONDON, August 1.

What the "Daily Chronicle" calls Sir Robert Borden's disclosure as regards Imperial Preference was made in the course of the review of the work of the Imperial Conference in which he affirmed that the Dominions, being jealous of their own autonomy refrained from participation in the British domestic affairs including fiscal policy. He said that Canada did not desire the people of the United Kingdom to modify their fiscal policy for the sole purpose of giving preference to Canadian products especially if the change were regarded unfair and oppressive by a considerable portion of the people of the United Kingdom.

The "Daily News" declares that Sir Robert Borden's wise and statesmanlike speech has done service to the public life in this country and incidentally to Australia. It welcomes it particularly in view of the "unfair" campaign of Mr. Hughes with the object of stampeding the country into tariff reform.

Allies' Food Supply.

LONDON, July 31.

The Press Bureau announces that the Food Control Committee of Great Britain, France, Italy and America had appointed a permanent committee to study food supply programmes and co-ordinate regarding available shipping.

Russia

Allies' Intervention.

Object Explained.

LONDON, July 31.
 Reuter is informed that the object of the Allies' action in Russia is to assist the Czech-Slovak armies and prevent any danger to them from Germany, also to prevent any cost the Germanisation of any portion of Russia. The Allies have not the slightest intention of doing anything tending to their territorial aggrandisement. Their main purpose is the maintenance of Russia's sovereignty. Not a single Allied soldier will remain in Russia when those objects are attained.

Cholera at Petrograd.

LONDON, July 31.
 AMSTERDAM.—A telegram from Kevno says: Cholera at Petrograd is continually increasing. 170 cases were recorded on July 20th and 249 on July 21st.

Western Front

The German Withdrawal.

Attempts to Explain it Away.

LONDON, July 30.
 A message from the Hague to the "Daily Express" states that German newspapers are painfully endeavouring to convince the public that everything is going on well. Papers take the line that the object of the offensive was not to gain ground but to destroy enemy forces. When this was impossible attack was stopped in order to spare troops while the enemy was allowed to sacrifice his troops without result. Papers refer to the ungrateful attacks upon Hindenburg whereas Ludendorff escaped criticism. This apparently indicates that headquarters are divided into two parties.

LONDON, July 30.

AMSTERDAM.—A semi-official statement issued in Berlin says: The removal of our front in the neighbourhood of Fere En Tardenois and Viller En Tardenois carried out during the night through the destruction of everything likely to be useful to the enemy who at first failed to observe our removal.

LONDON, August 1.—12-20 A. M.

The French communique says: There were artillery actions on the whole battle front. Enemy raid between Montdidier and Oise north of Antheuil achieved result.

LONDON, August 1.—12-10 A. M.

The British communique says: There was artillery fire southward of Albert and eastward of Rebecq. Our airmen dropped over eleven tons of bombs on enemy siding and camps. More enemy machines were encountered. We brought down fifteen and drove six out of control. Six British are missing. Our night bombers dropped three and half tons of bombs in addition to those already dropped reported. Our infantry shot down an enemy machine on July 29.

18 Aeroplanes Brought Down.

LONDON, August 1.—1-50 A. M.
 The French Communique says: The French and British aeroplanes brought down on 30th July eighteen enemy aeroplanes.

The American Communique.

LONDON, August 1.—2-55 A. M.
 The American official communique says: Enemy troops who penetrated the region Ouringers-Et-Nevier were made casualties or captured. Southward of Bois Maupier after severe bayonet fighting we drove enemy into the woods. We captured Grimpeux wood and reached the Origny village.

British Aerial Attacks.

LONDON, August 1.—1-45 A. M.
 The air Ministry says: In addition to attacks reported on 30th July we bombed the station at Tahr. We dropped on the night of 30th July two tons of bombs on Enche Magnete works, Damlor Works and rail station at Sargant setting fire to the station. We also bombed Heneau Station and barracks causing heavy explosion. We bombed and machines used Kemly junction and two aerodromes. We attacked G. Herz on the morning of 31st July but clouds prevented observation. We twice attacked station and factories at Saarbrücken. Our first formation encountered very hostile scouts before reaching their objective and the bitter fight ended in which four British machines were lost. The remainder bombed their objective but were again heavily attacked on their return journey. We disabled one enemy machine. Our second attack was completely successful and bursts seen on factory in spite of attacks all returned.

Enemy Attacks Repulsed.

LONDON, July 31, 4-10 P. M.
 A French communique says: After a strong bombardment the Germans attacked our new positions east of Quichey-Le-Chateau. We repulsed the assaults and maintained our lines intact. On right bank of the Ourcq, there were lively engagements northeast of Fere-En-Tardenois. The village of Seringes passed from hand to hand but was finally carried by an American counter-attack. Numerous enemy raids near Meunil St. Georges, east of Montdidier, in Bois-Le-Petre, on the right bank of the Meuse and in Vesgee were unsuccessful. In a raid northeast of Perthen-Les-Furlus we brought back prisoners.

Ceaseless and Desperate Fighting.

Allies Make Little Progress.

LONDON, July 31.
 Reuter's correspondent at American Headquarters, telegraphing on Tuesday afternoon, says: There was ceaseless fighting on the American front yesterday, in which

little actual progress was possible. The enemy is retreating most determinedly and bringing up fresh troops, but though he delayed us for a day the enemy is not likely to stand on this side of the Vesle. The enemy's machine-gunning scarcely ceased the whole of yesterday. It was plain that the Guards Division was bitterly chagrined at the loss of Serigny on the previous evening after retaking it four times. Therefore it was not surprising when they re-attacked at dawn, supported by gun fire which compelled the defenders of Serigny to withdraw across the river. The enemy was permitted a few unpleasant hours of occupation, after which an American attack drove out the Guards who were apparently shaken, for a few remained to face the bayonet.

Deadly Fight for a Village.

Then the attack developed on Seringes which the enemy held in great strength with machine-gun posts on either side of the village. The Americans formed up on open ground south of the Ourcq which was swept by a terrible fire, yet they advanced very steadily and forced the river as if on parade. It was an astounding performance for troops so recently blooded. Men steadily climbed the steep and allured successively the German machine-gun posts. They swarmed to the top of the hill and stormed the village. Fierce fighting ensued. There was no asking or giving quarter. The enemy was stubbornly fought and sent few fled to the forest of Nizet. The remainder were buried in the village. The final success of the day was the capture of the hill above Serigny, re-establishing the line. The forces of Nizet's right ahead of the advance will take some clearing. Prisoners state that most elaborate preparations have been made to hold it. The enemy is still retreating, but it is plain that there is slow work before us.

Battle of the Marne.

Great Allied Victory.

Aisne Battle Expected.

ALLAH, BAD, AUG 1.
 LONDON, July 29th.—The battle of the Marne has already resulted in a great allied victory and seems likely to lead to a general retreat of the Germans once more on the Aisne. It is a great blow to German hopes as the line has had to give way after the most desperate endeavours to hold on and save the ruin of the 1918 plans. The enemy is getting the line of the Vesle ready as a straight line the sector between Serignes and Rheims, but the Aisne battle will follow. The attack is both tactical and strategic. General Ludendorff's reputation has been badly shaken and the German name is associated with all the great defeats ("Pleasant")

British Fight Brilliantly.

LONDON, July 31, 7-35 A. M.
 Correspondents with the French armies state that the attack in front of Quichey-Le-Chateau on Grand R. a y and Batte de Chalmont was carried out by British and French divisions. The British, according to the French Staff Officers, bore the hardest part of the work. They fought brilliantly, storming a line of heights beyond Rozoy and advancing over open ground sloping gradually to the enemy's position through terrific fire.

20 Tons of Projectiles Dropped.

LONDON, August 1.
 PARIS.—British and French bombing machines on 28th July dropped over twenty tons of projectiles on concentrations and troops in Ardennes and Vesle valleys, on Samer, Compiègne, Merleuil and Baz chaz railway stations and on Mont-Neuve-Dame aerodrome. Thirty six tons were dropped on 29th July on objectives in the same region. Fires and explosions were observed at Flémis, Alincourt and Bazoches. Chasing squadrons in the course of numerous combats brought down fourteen German machines.

LONDON, July 29th.—A correspondent on the British frontiers says that when our machine guns were in action holding the line by means of a series of snubbed hares and these and keeping his tank formations in enemy trenches. Our raiders sometimes find front trenches deserted. (G. and M. Gazette)

Italian Front

Enemy Attack Repulsed.

LONDON, July 31.—3-35 P. M.
 An Italian communique says: We completely repulsed a strong attack against Cornone.

Italians Bomb Pola.

LONDON, July 31.
 An Italian naval communique says: In the upper Adriatic the Air Service early on the morning of the 13th bombarded the military and harbour works of Pola strongly. The attack lasted two hours and had most important results. Several serious fires were observed, especially in localities of the submarine and aviation stations. All our machines returned safely.

Sales of War Bonds.

CALCUTTA, August 1.
 The sales of war bonds at Bante and Government Offices up to the 1st August 1918 amount to Rs. 23,29,11,900 and are distributed as follows:—

	Rs.
Bengal	10,02,80,700
Bombay	5,47,01,900
United Provinces	1,54,15,300
Madras	1,47,18,800
Punjab	1,28,42,100
Burma	66,11,300
Bihar and Orissa	27,10,500
Central Provinces	27,01,600
Assam	3,80,800
Minor Administrations	65,48,900
H. E. H. The Nizam of Hyderabad	50,00,000

A wire from Bankipore, dated 1st August says:—Mr. Sharfuddin's health is improving but he had under medical advice taken leave for 6 months, and will it is reported, be succeeded for the period of his leave by the Hon'ble Sir Ali Inam.

Indian Telegrams.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS

(BY WIRE.)

Calcutta

Central Publicity Board.

Members' Tour.

CALCUTTA, August 1.
 Sir Stanley Reid and Mr. K. C. Roy of the Central Publicity Board who were here on a short visit left today for Bombay. While here they conferred with the Local Publicity Board, interviewed prominent citizens, European and Indian, and discussed with them war publicity work. After conferring with the Bombay Publicity Board, Sir Stanley Reid and Mr. Roy will visit Madras before proceeding to Simla.

A Statement in "New India."

The European Association's Letter

to the Govt. of India.

CALCUTTA, July 31.
 (Delayed in Transmission.)
 The following letter has been addressed by the Secretary of the European Association to the Government of India:—The Council of the European Association have directed me to invite the attention of the Government to statements published in "New India" on the 8th July in an article by Mrs. Besant. From this article it appears that various persons, and Mrs. Besant in particular, were permitted to see an early draft of the Reform proposals though not in the form in which the Reform proposals were subsequently published, and had the honour of taking part in discussions in regard thereto. The Council trust that the statements in question are devoid of all foundation and will be denied absolutely; for, though they recognise that, of course, it is right that the Government should overlook no source whence information and guidance can be obtained, they stand amazed with surprise and apprehension that the Government had thought fit to make Home Rule proposals privy to most important proposals and failed to take into its confidence any officer of the European Association the constitution and the interests of which body are well known to the Government. The Council respectfully submit that matters of grave political importance should be impartially shared with all political bodies alike.

Bombay

Bombay Legislative Council.

Debate on Government Exodus.

POONA, July 31.
 (Delayed in Transmission.)
 At the Bombay Legislative Council meeting on Wednesday the debate on Mr. Paranjpy's resolution recommending the discontinuance of the exodus to Malabar was twice a year was resumed. Several official and non-official members spoke on the resolution. The sense of the official view was that the move to the hills was necessary. The stoppage in Bombay for twelve months in a year was impossible. The expenses of the exodus were amply compensated by the increased health value of the Government officers of the Government who could not be granted frequent leaves. Tough with Bombay was no doubt important, but that touch could not be constant and on overpowering. The non-official opinion was in favour of allowing the Governor to go up to the hills once in the year, but not so in the case of Government officers.

Sir James D. B. on behalf of the Government replied that the question of the exodus was not to be treated lightly. It should be admitted that there were serious reasons for it. The Government did not propose to go to Malabar next October or any October but did not propose to bind their successors in any way.

Mr. Paranjpy in reply said that he withdrew his motion and accepted Mr. Harrison Jaffa's amendment that the October move of the Government to Malabar was to be discontinued.

Lord Bellingham winding up the debate said that the Government did not accept the amendment, it being put on a vote. The proposition was lost, 15 voting for and 24 against.

Other Resolutions.

Mr. Pheroze Saheb's resolution of providing separate accommodation in jails for habitual criminals and those whose offences did not imply moral turpitude was accepted by the Government and carried. Other resolutions recommending prevention of minute subdivision of land, and the establishment of high schools for girls where there was sufficient demand for them, were accepted and passed. The Government also agreed to appoint a Committee to report on the possibilities for opening a pharmacological laboratory for scientific experiments with indigenous drugs.

Burmese Experiences in Europe.

BOMBAY, July 31.
 There has just reached Bombay on the conclusion of their term of service a party of Burmans who went to France with the Burman Labour Corps in July 1917. They all look extremely well and hearty and speak warmly of the time they spent in Europe. Last month at the end of a year's work in France they were taken to London for a holiday and spent a week there seeing all the great sights and enjoying life to the utmost. They then returned to Paris where they had another three days' vacation and on their way to embark to India they spent several days sight-seeing in two other fine cities. They had been three days in Bombay and leave by train to-night for Burma. All except two were in Government service before going to France. They are excitedly looking forward to being in their country once more while they have evidently enjoyed their adventures in Europe.

[illegible]

Big Type Edition.
Mysteries of Paris.

By Eugénie. (In 2 Volumes Re. 1.)
G. W. M. Reynold's Big Type Edn.

	Rs. A.		Rs. A.
Mary Price 8 vol	5 0	Mary Stuart 2 vol	1 4
Brook's Statue 4	2 0	May Middle 2	1 8
Soldier's Wife 1	4	Seamstress 2	1 0
Pope Joan in 3	1 12	Agnes in 9	6 0
Peasat, A Romance, of 2 Vols.	...	...	1 8
Robert Macaire in 2 Vols.	...	...	1 0
Loes of the Harem in 4 Vols.	...	...	3 0
Secret Memirs of a Clergyman's Daughter in 4 Vols.	...	...	3 0
Canonbury House in 3 Vols.	...	...	2 4
Mysteries of the Court of London. In 17 Vols.	...	...	12 0
Mysteries of London In 13 Vols.	...	...	7 0
Emperor Eugénie's Boudoir in 3 Vols.	...	...	2 4
Pick Wick Abroad 3 Vols.	...	...	2 4

Postage extra in all cases.

APPLY TO:-

Superior Watch Co.

Post Box No. 167 (A) Madras.

బాధాపీడితులకు వంతు :

విప్రేక్షా సహిస్నూన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధి సారసవరిల్లా

అపరిశ్రుత రక్తములన జరించు జాడ్యములకు కీరిటువంటి మందు. తురుపులను, మచ్చలను, గండమాలలను తుండను, ప్రాకిసెప్పలను అన్ని విధములకలన గలుగు వర్మ రోగములను పోగొట్టును. (28)

మిక్కిలి కీర్తివంతమైన రక్తశుద్ధికారిణి

కొవధి సార్వభౌమ గుణ మిచ్చుట నిస్సంకోయము, సహజమైనను మధ్యవర్తిగా అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరదోషములను, మలబద్ధకమును కారైసంబంధమును నొప్పలను పోగొట్టిరక్తమును శుద్ధపరచును. శరీరారోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజుల వరకు పండుటకు 4 షెన్సు బుడ్డిలో అమ్మబడును.

పాప్రైటరు. — పి. డి. సావంత్,

144. ఫననవాడి, నెం 2 బొంబాయి

Proprietor: P. D. SAVANT,
Panawadi, No. 144, No. 2, BOMBAY.

అమృతాంజనము

ఈ శివ్యము రక్తమునకు దీని నీర్యమును పోల్చింపి బలమును కలిగించి యువ్యతనుము చేసి శేతి కాలి మంటల పోగొట్టును. మెదడును చల్ల చేసి శరీరమునకు తేజస్సును కలిగించును. దీర్ఘాయు, భేదలు, తలపోషి, రొమ్ముపోషి మొదలగువానిని తప్పక నివారించును. 219

అర్ధపాన డబ్బి 1-కి రు. 2-0-0.

వైద్యశాస్త్ర మణికోంకర్ నోసింట్టి

అతనినిగ్రహ కొవధాలయం, 157, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

అమృతాంజనము

చిన్న డబ్బిలో సహ సీసా 1-కి నెల 0-8-0

శలనొప్పల మాన్యును.
సార్వభౌమముల తారబోలును
వాయువు పోగొట్టు పోగొట్టును.
మూత్రముల పోగొట్టును.
ప్రతిమంటలను నశింపజేయును.

మనమూలికలచే సోమదూరజేయును

తయారుచేయుటకు మంచిమందు.

విదేశములలో కూడ దీనిని వాడుచున్నాడు

తామర తైలము.

తామర, తీట, గజ్జకి నుంచును.

డబ్బి 1-కి 0-8-0. పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము
అమృతాంజనము దీనిలో బొంబాయి, మద్రాసు.

శ్రీమదాంధ్ర బహండ పురాణము

(క ద్య కా వ్య ము)

కామమునాల్గి విరచితములగు పద్యముల పురాణము. ఇది నిరంకుశము. ప్రపంచమున పుట్టివచ్చి మలభేదము చేసి కలిగి అనాంధ్రవంశము తెల్లెట్టుచున్నా? ఈ మొదలగు విషయము తెల్పి యొక పుస్తకముగ వికరింపబడియున్నది. గొప్పనాగి (గంధము) మొదలయి యిట్టి పుస్తకమునిచ్చియున్నాడు. ఇది మిగుల నులభము. 900 పుటలు అత్యద్భుతము ప్రతిభాగ్రహము. రు. 5-0-0. కమ్మలు చేత.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

తైలి: — నులభము, మృదుమధురము, భావగర్భితము 1000 పద్యములతోపు. మంచికాగితములపై అచ్చు. కావీర్ తైలం ధర రు 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు చేరు.

(36) జనమంచి శేషాద్రికర్మ

మొదలు నుండినది, ముదిరినది పోగొట్టును. రు. 1-8-0

మలయ చందనము

(1251) పెగలోగమునకు తుకారము నందు హచ్చుకొనుచున్నట్లు ఎవరికిని తెలియదు. పత్తము లేదు. పదికాగి మున్నగు కలిపివీటిని పనిలేదు. మచ్చ మైన మా ముచ్చువందనము ఎటువై తెలుపు, పచ్చ అను మూడు విధములు. పెగలోగమును మూడు పూటలలో మున్నును. డబ్బి 1-కి 2-0-0

గంధర్వశార్వసీ, రాజముంది.

కాళియుక్తి సంవత్సరాది సంఘిక

తయారై సిద్ధముగ నున్నది.

పింగళ సంవత్సరమున జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రహ చర్చితమును, అధ్యాత్మిక, నైతిక, సాంఘిక, రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేష విషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాఖ్యరాజములును, దర్శనీయములగు మహాజనుల పటములును ఇతరములైన, చిత్రపటములును గలిగి నుంచికాకీతిములపై చక్కగ ముద్రింపబడి సిద్ధముగ నున్నది.

కాగితముల కలపునం చేసి కాపలసినన్ని ప్రతులు ముద్రపే సిద్ధముచేసి యుండుటవలన నలయువారు

తెలుగు ప్రాసీనిన టువితము.	రు. 2-0-0
అంధ్రవిషయిక సంవత్సర చందాదారులకు	" " 0-8-0
" అంధ్రసంవత్సర " " " 0-12-0	
అంధ్రసంవత్సర సంవత్సర, లేక దినపత్రిక కి మాసముల చందాదారులకు	" " 1-0-0

అంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మద్రాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పలకు సిద్ధాపధము

తామర తైలము	గజ్జకి తైలము	మోహని తైలము
డబ్బి 1-కి 0-8-0	డబ్బి 1-కి 0-4-0	సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము దీని 6, తయారై నీటి మద్రాసు.

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయాపధములు

బృహత్ మంజుష్టాదికౌద్

రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రశస్తమైనది.
1/2 పాను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రవధ గుడి

మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ కనిపేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వానవలేహము

దగ్గునకు మంచిమందు.

1/2 పాను సీసా రు 0-10-0.

నవ్వువారములన్ని యువాండ్లయభివృద్ధిలో ఆరుకవలయును.

జాండూ శార్వస్మాటికర్

మచ్చు

అయుర్వేద యాపధముల తేయువారు బొంబాయి నెం 13.

The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్స్ డిపో,
మాంటురోడ్, మద్రాసు.
ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకము లన్నియు న్యాకుమైన తెలుగు లోగవును. క్యాటలాగు ఉచితము.
డాక్ట. ఆ. ఆచంట-లక్ష్మీవతి, బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం. (948-987), మద్రాసు.

801 పాశ్యపు వేంకటాచల 594

పండితులవారి సిద్ధాపధములు.

లోకామయవార కస్తూరిమాత్రల విప్లవైనను పరికింపుడు.

ప్రతి వత్సరమునను లక్షలకొలది సీసాలు విక్రయించ బడుచున్నది.

ఇండియావారు ముద్రపే కాక; బర్మా, సిలోకా, మలియట్టేట్, గోవా, కీచి, బెరెండ్, ఈస్టాఫ్రీకా, మున్నగు ప్రదేశములవారు కూడ సీ సిద్ధాపధమును, ఉపయోగించుచున్నారు.

మహాభాగము "ఒకేయొక లోకామయ మాత్ర" కస్తూరి ముద్రపే సీసా మియింటు నున్న యెడల, మాటికి వైద్యుల సమయమును, నిరీక్షించి, మొదలెట్టుకొనుట తప్పిపోవును.

శిలము, శిలినాతము, అశిర్వము, పాస్యభాతము, జ్వరము, మాండ్యము, నులబద్ధకము, దగ్గు, గజమునోషి, బలహీనత, అనారోగ్యము, కెడ్డపీడినండి గలుగు వికారము, చిన్న బిడ్డలకు గలుగు జ్వరము, దగ్గు, వాయువు, మరియు ననేక రోగములును, ఈ సిద్ధాపధ సేవనచే నాశ్వర్యముగా పోయి గుణము గలుగును.

వైద్యశాలలో శతకవిధము లగునట్టియు నుపయోగకరములగు కర్మాటక మూలికలనుండియు యాపధములను తయారు చేయుచుండును.

రిజిష్టరైన యావ్యాపార గురువులు, ప్రతి సీసాయందు ఈందును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుపానపత్రము, ప్రతిసీసాలో గూడి యుండును. 260 ముద్రలున్న సీసా 4వ జాబు, ముద్రపే.

6 సీసాల లోకసారి కెప్పించివేసిన టుచాల ఖర్చుతోచేరి	రు. 1-8-0
12 సీసాల లోకసారి కొనిన	2-12-0
25 సీసాల లోకసారి కొనిన	5-0-0

సమస్తరోగములకు మానవ్య ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాపధముల దొరకను.

విజ్ఞానము: — శ్రీ సీతారావు వైద్యశాల, మద్రాసు.